ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat: Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 139. 1939. junius 23., péntek.

Redactor responsabil: SZ. JAKAB GÉZA

Proprietară: Societatea Anonimă pt. edifura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ Periodice sub No. 10/1—1938. Trib. Arad.

Nemzetiségi különbség nélkül

A fegyverek között hallgatnak a muzsák, — állapitották meg a rómaiak, — akik mindenképpen illetékesek voltak e tárgyban nyilatkozni, mert hiszen egyaránt értettek a toll és a fegyver forgatásához. Ezekben az időkben, amikor annyi szó esik a fegyverekről, hol diplomáciai tárgyalásokkal, hol pedig távolkeleti blokádokkal és elsülyedt páncélvárak: tengeralattjárók tragédiájával kapcsolatban, a napi események kilátástalanságot szuggeráló sivatagában oázisként hat az olyan beszéd, amely mintegy arra emlékeztet, hogy a muzsák is léteznek, nem hallgatnak el, hanem szót kérnek.

Ilyen, a lélek jobbik feléhez közelálló szavak voltak azok, amelyek Szamos-, Temes- és Marostartomány müvészeti felügyelőjének ajkáról hangzottak el a minap és amelyek az erdélyi kultura, az itteni magyar kulturélet számos kérdését vetették felszinre.

„A tiszta és igazi müvészetet akarom szolgálni ezen az őrhelyen, azt a müvészetet, amely nem ismer nemzeti és felekezeti különbségeket, mert ezeknek felette áll és önmagáért való." Ezeket a szavakat mondotta bevezető mondataiban a müvészeti felügyelő, akinek nyilatkozatából még a következő mondat ragadta meg figyelmünket: „Biztositani akarjuk minden nép kulturájának szabad és zavartalan fejlődését."

A tiszta és igaz müvészetet, a nemes értelemben vett közmüvelődést akarja szolgálni az erdélyi magyarság minden kulturális megnyilvánulása is. Ezt a célt akarják szolgálni közmüvelődési egyesületeink előadások rendezésével és könyvtárak létesitésével, ezt a célt szolgálják folyóirataink és ennek a célnak szolgálatába akarjuk állitani szinházainkat is.

Az igaz kultura valóban nemzeteken felül áll, de az igaz kulturának jellegzetességét éppen az adja meg, hogy egy nemzet lelkének legszebb, legnemesebb értékeit hozza felszinre. Ezeknek az értékeknek kikristályositásához, feltárásához valóban szükség van a fejlődés szabadságának azon intézményes és jóakaratu biztositására, amelyről a müvészeti felügyelő beszélt.

Az, amit beszédében kihangsulyozott és ami működése során remélhetőleg valóra válik, lényegében csak előfeltétel. Elengedhetetlenül szükséges a fejlődés szabadságának biztositása, de ugyanolyan szükséges, ha talán még nem szükségesebb: a fejlődés akarása, a lelkek összefogása, másszóval az emlitett fejlődést biztositó kulturintézmények életképes megszervezése és életképes irányitása.

Ezeknek a feltételeknek teljesitése már a romániai magyarság összességére háful. Nagy, az eddiginél lényegesen nagyobb szerep vár a jövőben közmüvelődési egyesületeinkre. Országszerte, igy Aradmegyében is sorra avatják fel a Társadalmi Szolgálat uj intézményének kulturotthonait, amelyek tudvalévőleg a községek kulturális központjaivá válnak a Társadalmi Szolgálat megyei vezetőségének irányitása mellett. A törvény értelmében az összes közmüvelődési egyesületek a jövőben csak a Társadalmi Szolgálattal összhangban működhetnek. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a közmüvelődési egyesületek bekapcsolódnak a Társadalmi Szolgálat tevékenységébe. Népmüvelődésünk szempontjából elsőrendü feladat az, hogy kisebbségi közmüvelődési egyesületeink és egyéb illetékes szerveink odahassanak, hogy a magyarlakta falvakban a kulturotthonok szervezése és munkája ezeknek a kisebbségi közmüvelődési egyesületeknek a bekapcsolásával folyjon, ugyanekkor pedig ezek a kulturotthonok megfelelő magyar könyvtárakat kapjanak.

A népi kultura fejlesztését, ébrentartását szolgálná ez a tevékenység éppen ugy, mint egy másik, amelyet a müvészeti felügyelő is megemlitett nyilatkozatában. A mükedvelőkre gondolunk. Marcus István dr. ezt mondta: „A mükedvelés nemzeti érték, amelyet meg kell becsülni. Nemcsak a mükedvelő szinjátszás megszervezésére és támogatására vannak terveink, hanem a mükedvelő zenekarok és énekkarok helyzetét is komlyan tanulmányozzuk."

A mükedvelés valóban nemzeti érték, az anyanyelvet ápolja és arra valóban fokozottabb gondot kell forditanunk, főképpen akkor, ha valóra válik, hogy egy-egy vidéki mükedvelő előadás engedélyének megszerzése nem jár majd annyi akadállyal, mint ennek előtte és az adminisztráció, valamint a bürokrácia hálója nem bénitja meg a leglelkesebb mükedvelők szárnypróbálgatásait is.

Kulturális fejlődésünk kérdésének kettős oldala van. Az egyik a fejlődés, az eredményes munka lehetőségének biztositása hivatalos oldalról, a másik pedig ennek a munkának akarása és vállalása a magunk körében. A fentieken kivül még mindig megoldásra vár, még pedig gyökeres megoldást kiván az erdélyi magyar szinjátszás kérdése. Ugy ennek, mint a többiek esetében, itt az ideje már, hogy az intézményes megoldást keressük és munkánkkal a gyakorlatban kell hasznositanunk a most mutatkozó jóakaratot, ezenfelül pedig az ügyhöz méltó lelkesedéssel vigyük be az itteni magyar kultura munkálásába azt, ami minden életnek, minden fejlődésnek, különösképpen a népi kultura fejlődésének nélkülözhetetlen eleme: a lelket. (m. t.)

A Daily Express jelenti:

Németország megnemtámadási szerződésre tett javaslatot a Szovjetnek

A swataui kikötőben horgonyzó angol hajók nem tesznek eleget a japánok távozásra való felszólitásának — Göbbels a danzigi kérdés sürgős megoldásának szükségességét hangoztatta

Nehézségek merültek fel a moszkvai tárgyalásokon

Tokio. (Rador.) A japán csapatok elfoglalták Swatauban a kormányzósági hivatalokat s egyéb fontosabb pontokat. A kinai csapatok kivonulása és a japánok bevonulása rendben történt és semmiféle kárt nem okoztak az idegenek vagyonában.

London. A távolkeleti angol—japán konfliktus ügyében ujabb sulyos fordulat következett be. A japán katonai főparancsnokság ultimátumot intézett a Swataui angol—francia és amerikai hadihajók parancsnokaihoz. A japánok azt követelik ultimátumukban, hogy az angol—francia és amerikai hadihajók legkésőbb csütörtökön déli egy óráig hagyják el a swataui kikötőt és a kikötő körüli vizeket. Az ultimátum valamennyi külföldi hadihajó távozását követeli, de kiterjed a kereskedelmi gőzösökre is.

Londonban nem tartják valószinűnek, hogy az angol, francia és amerikai hadihajók parancsnokai eleget tegyenek a japán felszólitásnak. Hongkongi jelentések is arra mutatnak, hogy a swataui kikötő vizein horgonyzó külföldi hadihajók és kereskedelmi gőzösök ezideig nem tettek semmiféle előkészületet a vizek elhagyására.

A japán katonai főparancsnokság ultimátumáról, amit a Swatau környékén horgonyzó hajókhoz intéztek a következőket jelentik:

Az ultimátum érinti a Swatau kikötőben horgonyzó két angol torpedóromboló is.

A Kenet torpedóromboló parancsnoka az ultimátum lejárta után választ adott a japán katonai főparancsnokságnak és bejelentette, hogy nem tesz eleget a japán parancsnokság ama kivánságának, hogy elhagyja a kikötőt, mert azzal a parancsal érkezett a helyszinre, hogy a Swatauban tartózkodó angol állampolgárok érdekeit védelmezze. Ugyancsak elutasító volt Yarnei amerikai tengernagy válasza a japánok ultimátumára.

Sanghaiból jelentették Washingtonnak, hogy a japán csapatok folytatni akarják a hadműveleteket Swatau környékén. Különben egy angol torpedóromboló és egy amerikai ágyunaszád teljes gőzzel haladnak Swatau irányában. A japánok Swatauba való bevonulásuk után helyreállitották a rendet. A külföldieket sem személyi, sem anyagi károsodás nem érte.

Elszállitották az asszonyokat és gyermekeket

Hong Kong. (Rador.) A Reuter ügynökség jelentése szerint a Scout nevü angol torpedóromboló Swatau kikötője előtt horgonyoz készen arra, hogy a Thanet hajó felé közeledjék, ha a körülmények ugy kivánják. Az Asheville ágyunaszád holnap indul Swatauba. Egy gőzös, amely az angol nőket és gyermekeket szállitja el, tegnap indult ki a kikötőből. A kikötőben hét japán torpedóromboló horgonyoz. A japánok azt állitják, hogy e hadihajók fedezete mellett kell a japán csapatokat partraszállitani. A Prominent nevü gőzös délután 1 órakor 70 asszonnyal és gyermekkel Hongkongba indult.

Tiencsinben sulyosbodik a helyzet

Tiencsin. A japán katonai hatóságok a tiencsini pályaudvaron falragaszokat helyeztek el, a melynek értelmében a Tiencsintől kilenc kilométernyire lévő Famohu közelében a japán sorkatonaság harcban áll a kinai szabadcsapatokkal és éppen azért a közlekedés ezen az utvonalon veszélyekkel járt. Famohu különben a peking—mukdeni vasutvonal mentén fekszik.

A tiencsini idegen negyedben egyre sulyosabb a helyzet, mert az élelmiszerek most már teljesen fogytán vannak.

A piac üres. A hus és főzelékféle hiányzik. A ja-

pánok a kikötőbe érkező hajókat nem tartóztatják ugyan fel, de amelyik hajó a legkisebb mértékben is gyanus, azt megállásra kényszeritik a folyó torkolatnál és arra kötelezik, hogy rakják át árukészletüket, hogy ily módon ellenőrizhessék szállitmányukat.

A Reuter ügynökség jelenti Tiencsinből: Jameson tiencsini angol főkonzul üzenetet kapott lord Hallifaxtól, aki bátoritó szavakat intéz hozzá és az angol közönséghez.

A japán ellenőrzés alatt álló kinai sajtó tegnap éles kirohanást intézett az angolok ellen, követelve, hogy adják át a koncessziós területeket és vessenek véget az angol ügyeknek. Az élelmiszerek mind kisebb mennyiségben érkeznek, mert a japánok szigoru ellenőrzést foganatositanak. Tegnap

a Durham gyalogezred egy százada érkezett meg, hogy megerősitse a helyőrséget, miután hire jár, hogy a japánok támadást akarnak intézni a koncessziós terület ellen.

Kulangsu. (Rador.) A japán blokád következtében a helyzet rendkivül sulyossá vált. Az amoyi nemzetközi koncessziós terület lakóinak nincs joguk, hogy Kulangsuban élelmiszert vásároljanak. A külföldieket az idegen hajókról élelmezik, de leginkább csak rizst és babot kaphatnak. Tiencsinben az angol koncessziós területen szintén növekszik az élelmiszerhiány. Tegnap délelőtt a piacokon sem halat, sem hust, sem főzeléket nem lehetett kapni. Az idegen hajók közlekedését nem akadályozzák, de kötelezik őket arra, hogy árukat saját maguk rakják át a folyó torkolatánál, mert bennszülött munkást erre a célra nem kapnak.

Tokio. (Rador.) A Kokumin cimü lap azt állitja, hogy Hongkong visszaadása a legnagyobb mértékben érdekli Japánt, amely a kinai néppel együtt azt a küldetést vállalta, hogy ujjáépiti a kinai birodalmat. Kanton eleste óta Hongkong elvesztette jelentőségét és ezért érthetetlen, hogy Anglia miért ragaszkodik hozzá.

Japán bocsánatkérést követel Angliától a „Scarab" tengerészeinek fenyegetőzései miatt

London. Japán részről tiltakozást jelentettek be az angol hatóságnál amiatt, hogy a Jangcse folyón a „Scarab„ nevü angol gőzös legénysége gépfegyverrel fenyegette meg a japán katonákat. Japán bocsánatkérést követel az angol kormánytól.

Halifax angol külügyminiszter és Sigemitsu londoni japán nagykövet tárgyalásairól kiszivárgott hirek szerint Halifax ismertette, hogy Anglia elitéli a tiencsini vesztegzárat és bizonyos gazdasági megtorlások sürgős életbeléptetését helyezte volna kilátásba arra az esetre, ha Japán nem változtatja meg eddigi álláspontját.

A tiencsini nemzetközi hidnál a vesztegzárat végrehajtó japán katonák öt angol állampolgárt meztelenre vetkőztettek és egy japán katonatiszt bottal verte őket.

Hivatalosan megerősitik angol részről, hogy Anglia ujabb javaslatokat tett a tiencsini kérdésben, ezekre azonban a japán kormány még nem válaszolt.

Páris. A francia lapok azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy vajjon nem-e lenne helyes, ha Franciaország közvetitőként lépne fel az angolok és japánok között felmerült konfliktus ügyében. A lapok egyetértenek abban, hogy

Japán örömmel fogadná a francia közvetitést és emellett Franciaország nemzetközi tekintélye is jelentősen megnövekedne.

Tokioból jelentik: A japán kormány tanácsadói megbeszélésre gyültek össze, hogy a tiencsini ügyet megtárgyalják. Ezen a megbeszélésen szerkesztik meg az Angliának adandó választ. Az esti órákban a megbeszélést felfüggesztették és a tanácskozásokat csak pénteken folytatják. Jól értesült körökből nyert tudósitás szerint a japánok kivánsága: Anglia szakitson Kinával.

Londonból jelentik: Angol jelentések szerint az angol kormány intézkedett, hogy a tiencsini események miatt

a legerélyesebb ellenrendszabályokat foganatositsák.

Washingtoni jelentések arról számolnak be, hogy az Egyesült-Államok kormánya nem adott utasitást arra, hogy a kinai vizeken tartózkodó hadihajók térjenek vissza. A feszült helyzetre való tekintettel gyarapitották a kinai vizeken horgonyzó tengeri haderőt: egy hadihajót és egy torpedórombolót utasitottak, hogy azonnal hajózzon Tiencsin felé.

Rómából jelentik: Egy japán hadihajó felszólitott egy kinai vizeken hajozó olasz gőzöst, hogy állion meg. Az olasz hajó nem teljesitette a parancsot s ezért a japán hadihajó először vaktöltéssel, később éles löveggel rálőtt. Az olasz hajó angol felségjog alá tartozó vizekre menekült, ahol angol hadihajók vették védelembe.

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök az alsóházban egy képviselő kérdésére, hogy mi történik a Tiencsinben tartózkodó angol nőkkel és gyermekekkel, kijelentette, hogy intézkedés történt: az asszonyok és gyermekek hagyják el a veszélyeztetett területet. Az asszonyok és gyermekek elszállitását a japán hadvezetőség megengedte.

Arita japán külügyminiszter kijelentette, hogy a swatau-i katonai intézkedések célja egyedül az, hogy megszállják Csang-Kai-Sek hadfelvonulásának legfontosabb kikötőjét s ezzel a tengeri és a szárazföldi csapatok közötti összeköttetést elvágják. A swatau-i hadműveletekkel más hatalmak érdekeit sérteni nem kivánják.

Megnemtámadási szerződés készül Németország és Oroszország között?

Londonból jelentik: A Daily Express legutóbbi száma azt a szenzációs hirt közli, hogy német részről megkiséreiték, vajjon

nem lenne-e lehetséges a Szovjetunióval politikai megállapodást kötni.

Ribbentrop német külügyminiszter félhivatalos uton ajánlatot tett Moszkvának, de a szovjetkormány sem igennel, sem nemmel nem válaszolt. A berlini ajánlat arról szól, hogy

Németország és a Szovjetunió kössenek egymással megnemtámadási szerződést és együttesen biztositsák a Balti-államok semlegességét.

Hitler kancellár Ribbentrop külügyminiszternek teljesen szabadkezet adott az érdemi tárgyalások folytatására.

Megállapitották az angol-francia hadsereg távolkeleti együttműködését

Singapore. Csütörtök reggel kezdődött meg Singaporeban a távolkeleti angol és francia haderő vezetőinek tanácskozása. A megbeszélésen 44 magasrangu tiszt vesz részt. Ezalkalommal részletesen megvitatják a tiencsini eseményeket.

Párisból jelentik: A távolkeleti angol és francia katonai parancsnokságok csütörtökön megkezdték Singaporeban a két hadsereg együttműködésére vonatkozó tárgyalásokat. Az Excelsior szerint a tárgyaló feleknek a következő hét pontban sikerült egységes álláspontot elérni:

1. A távolkeleti angol—francia haderő egységes parancsnokság alá kerül és a két hadsereget angol tábornok fogja irányitani Singaporeből.

2. A Távolkeleten elhelyezett angol—francia felszerelési és egyéb hadianyag közös használata.

3. Az angol—francia távolkeleti hajórai együttes fellépése a japán flottával szemben.

4. Az Indokinában levő Kamavay-sziget flottabázissá való kiépitése közös költségen.

5. Az angol és francia engedményes területek közös védelme.

6. Az angol—francia távolkeleti kereskedelmi hajózás közös védelme.

7. Összeköttetés teremtése Kina, Szlám, Holland India és az Egyesült-Államok között.

Moszkvából jelentik: Molotov mintegy fél óráig tárgyalt a brit és francia megbizottakkal. A hirek szerint Molotov elutasitotta az utolsó kompromisszumos ajánlatot, igy a további tárgyalásokat elejtették.

Nehézségek a moszkvai tárgyalások körül

Moszkva. A szovjetlapok hivatalos jelentést közölnek az Angliával és Franciaországgal folytatott tárgyalásokról. A moszkvai hivatalos jelentés szerint

Anglia és Franciaország uj javaslatokat adtak át Molotov külügyi népbiztosnak.

Az uj javaslatok lényegében azonosak az előzőkkel. A hivatalos jelentés a diplomáciai eseményhez bővebb kommentárt nem füz.

Az angol és francia nagykövetek Strang társaságában tegnap kétórás megbeszélést folytattak Molotov külügyi népbiztossal és helyettesével, Potemkinnal.

Az angol és francia megbizottak a Kremlből való távozásuk után nem voltak hajlandók nyilatkozatot adni a külföldi hirlapiróknak.

Az angol külügyi hivatal egyik tisztviselője, aki Stranggal együtt utazott Moszkvába ma repülőgépen visszatért Londonba, hogy részletesen tájékoztassa a kormányt a tárgyalásokról.

Berlin. (Rador.) A Berliner Börsenzeitung „Kétségbeesett eszközök„ cimmel cikket ir, amelyben a moszkvai tárgyalásokkal foglalkozik. A lap szerint

Chamberlain tegnap beismerte, hogy nehézségek merültek fel a moszkvai tárgyalások során, de arról nem nyilatkozott, hogy melyek azok a nehézségek, amelyek a Balti problémán kivül fennállanak.

Anglia igen nehéz helyzetben van — irja a lap — és tekintélye állandóan csökken. Csodálatos az a tény, hogy amig Palesztinában az arabok százait gyilkolják le, addig néhányszáz tiencsini angol amiatt panaszkodik, hogy nem bánnak udvariasan velük.

BONNET: Danziggal kapcsolatban nem fenyeget közvetlen veszély

Párisból jelentik: Bonnet külügyminiszter tegnap a képviselőház külügyi bizottságában — mint már jelentettük — beszédet mondott. Beszédének első részében a spanyol—francia viszonyról tett említést.

— Franciaország gondosan törekszik a Berard—Jordana-egyezményt végrehajtani és szilárd a hitem, — folytatta a külügyminiszter — hogy az egyezmény szellemének megfelelően, mindig sikerül majd Spanyolországgal a jóviszonyt fenntartani. A külügyminiszter ezután a távolkeleti helyzetet ismertette a bizottság tagjaival.

Határozottan hangsulyozta Franciaországnak azt a szándékát, hogy a Távolkeleten szolidáris marad Angliával, majd kijelentette: ő is azt óhaitja, hogy a tiencsini konfliktust békésen intézzék el Anglia és Japán. Beszédének további során Bonnet a francia—angol—szovjet tárgyalásokat érintette.

— A főbb kérdésekben — mondotta — már létrejött a megegyezés a három kormány között. Még fenn állanak bizonyos nehézségek annak a helyzetnek következtében, amelyben azok az országok vannak, melyek nem kérik a segélynyujtást. A külügyminiszter tájékoztatta a bizottságot a török—francia tárgyalásokról is. A megbeszélések véglegesen rendezik Törökország és Franciaország között a területi kérdéseket és az egyezmény kimondja a francia—török kölcsönös segélynyujtást. A megegyezés a főbb kérdésekben már megtörtént és holnap aláirásra kerül.

Bonnet azzal fejezte be beszédét, hogy ezek a megegyezések biztositják a teljes együttműködést és a kölcsönös kötelezettségeket mindazokkal az államokkal, amelyek ellenállni akarnak a támadásoknak. Biztositotta a bizottságot, hogy a francia kormány minden rendelkezésre álló diplomáciai s katonai eszközt igénybe vesz, hogy szembe nézhessen bármilyen megpróbáltatással.

— Ez a legjobb mód arra, — fejezte be beszédét a külügyminiszter — hogy megvédjük a békét.

A lapok értesülése szerint a külügyi bizottság ülésén Bonnet külügyminiszter részletesen ismertette Jugoszlávia külpolitikai magatartását. Bonnet közölte a külügyi bizottsággal, hogy

Jugoszlávia a tengelyállamokkal szemben semmiféle kötelezettséget nem vállalt. A danzigi kérdéssel kapcsolatban azon véleményét juttatta kifejezésre, hogy közvetlen veszély nem fenyeget, de valószinűnek látszik, hogy Németországnak Lengyelországra gyakorolt nyomása egyre nagyobb lesz.

GÖBBELS: Danzig kérdése nem tűr halasztást

Berlin. A birodalmi sportmezőn 120.000 ember jelenlétében Göbbels ujabb beszédet mondott, amelynek során a következőket hangoztatta:

— A világháboru győztes államai a nyolcvanmilliós német népet továbbra is ki akarják zárni a világ gazdasági életéből. Mindaddig, amig Németország jogos követeléseit nem teljesitik, minden békeszólam csak üres szalmacséplés marad. Németország nem kivánci a frázisok békéjére, hanem a cselekedetek békéjét akarja megteremteni.

— Az angolok azzal vádolnak bennünket, — folytatta Göbbels, — hogy Németország az egész világot uralma alá akarja haitani. Ez nem igaz.

Mi a nagynémet birodalmat akarjuk kiépiteni.

— Minden eddigi cselekedetünk ezt a célt szolgálta és azok a területi követelések, amelyeket még ezután fogunk támasztani, szintén a német népközösség jogcimén alapulnak. Az ango-

lok azt a vádat hangoztatták, hogy céljaink megvalósításánál az erőszakot vettük igénybe. Azt mondották, hogy mindezt békés tárgyalások utján is elérhettük volna. Ha ez igy van, akkor könnyüszerrel szolgálhatnak bizonyitékot: itt vannak gyarmati követeléseink. Készen állunk arra, hogy ebben a kérdésben megkezdjük a tárgyalásokat.

— Tartozom azonban még egy fontos kijelentéssel:

Anglia az utóbbi évek során rendszeresen be leavatkozott Középeurópa sorsának intézésébe. Ehhez Angliának nincsen joga.

— Németország nemcsak tiltakozik, hanem egyenesen kikéri magának, hogy az angol kormány Középeurópa ügyeivel foglalkozzék. Angliának haladéktalanul teljesen ki kell kapcsolnia érdekköréből Középeurópát, mert ez semmi körülmények között sem lehet Anglia érdekterülete.

„Előterjesztjük nemzetközi követeléseinket"

— Anglia tisztában van azzal, hogy egy nagyon erős és egységes Németországgal áll szemben. Mégis ugy tesz, mintha Németországot gyengének tartaná és port hint saját népe szemébe. Azonban ezzel nem elégszenek meg. Nemzeteket keres, amelyeket arra akar felhasználni, hogy Anglia számára kaparják ki a forró gesztenyét. A lengyeleket ellenállásra tüzelik és a danzigi kérdést ugy kezelik, hogy Németország számára lehetetlenné tegyék ennek a tiszta német városnak a visszavételét. De a német nép nyugodtan szemléli azt az idegességet és izgalmat, amely a Visztulán tul uralkodik.

— Mi biztosak vagyunk abban — folytatta Göbbels. — hogy

nemcsak Danzig kérdését, hanem az egész korridor ügyét is rövidesen és gyorsan meg fogjuk oldani. Ennek a kérdésnek megoldása nem tür további halogatást. Hitler kancellárt semmilyen fenyegetés nem tudja eltériteni. A nemzeti szociálizmus sohasem fog az erőszak, zsarolás, vagy fenyegetés elől meghátrálni.

— Mi ismét előterjesztjük nemzetközi követeléseinket. Ezek egy mondattal fejezhetők ki: Követeljük, hogy természetes életszükségleteinket elégitsék ki. Ezek felett nem indulhat alkudozás, ezeket visszautasitani nem lehet. Ha London, Páris és Varsó ezeket a követeléseket még is visszautasitanák, akkor a visszautasitás ezeknek az államoknak és népeiknek a kárára történik.

Göbbels ezután a versaillesi békeszerződést ostorozta, majd megállapitotta, hogy a világ leghatalmasabb hadserege a németeké.

Bucurestibe érkezett Gafencu külügyminiszter

Bucuresti. Gafencu Grigore külügyminiszter tegnap este visszaérkezett Bucurestibe. Az északi pályaudvaron a külügyminisztert Dukits jugoszláv nagykövet, Creteanu és Grigorcea külügyi államtitkárok, Crutescu protokollfőnök, azonkivül a török nagykövetség teljes személyzete üdvözölte. Ugyanazzal a vonattal érkezett a fővárosba Dragu, a külügyminisztérium sajtóigazgatója és az a román ujságiró-küldöttség, amely a külügyminisztert Ankarába és Athénba kisérte.

Lejárt a prágai idegen követségek megszüntetésének határideje

Berlinből jelentik: A Prágában müködő külföldi követségek megszüntetésének határideje tegnap lejárt. A követségek legnagyobb részét, mint a román, magyar, svájci stb. főkonzulátusokká alakitották át. A nyugati nagyhatalmak magatartása még mindig nem világos. Anglia még mindig nem kért exequátort Prágába, bár Chamberlain egyik legutóbbi beszédében ugy nyilatkozott, hogy ez meg fog történni. Az angol miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy a prágai angol követség megszüntetése nem jelenti a protektorátus elismerését, nagy feltünést keltett Berlinben.

Az uj katonai törvénykönyv intézkedései

Rendelkezések háboru és mozgósitás esetére

Bucuresti. A Monitorul Oficial legutóbbi száma közli az uj katonai törvénykönyv rendelkezéseit. A törvénykönyv előirja azokat a katonai fórumokat, amelyek béke, mozgósitás, valamint háboru esetén hivatottak itélkezni.

Mozgósitás és háboru esetén a következő katonai birósági fórumok müködnek: katonai egyes birák (pretor), rögtönitélő biróságok és katonai semmitőszék. A hadsereg körzetében, a nagyvezérkar mellett, a legfelsőbb katonai biró (mare pretor) és egy katonai biró (pretor) müködik. Ezenkivül a hadiszállások, hadtestek, hadosztályok mellé, szükség szerint, egy vagy több egyes birót neveznek ki. A legfőbb katonai egyesbiró (mare pretor) szerepét a csendőrség főfelügyelője tölti be.

A törvénykönyv ezután azokat az itéleteket irja elő, amelyeket a katonai birósági fórumok hozhatnak. Az itéletek a következők: 1. A legfőbb büntetés, amit büntény esetén hoznak: halál. 2. Legfőbb büntetés büncselekmény esetén: tisztségétől való megfosztás. 3. Mellékbüntetés: lefokozás.

Halálos itéletet csak háboru esetén hozhatnak. Az itéletet főbelövés utján hajtják végre. Várandós asszonyokat csak szülés után végeznek ki.

A katonai törvénykönyvben előirt bünténye ken és büncselekményeken kivül háboru esetén vétségek miatt is hozhatnak halálos büntetést. Igy többek között halállal büntetik azokat, akik elhagyják őrhelyüket az ellenség előtt, ha valaki sebesültet foszt ki a harcmezőn, akik menekülni igyekeznek, vagy menekülésre készetik a többi katonákat. Továbbá azokat, akik elhagyják, vagy alkalmatlanná teszik felszerelésüket, akik támadást inditanak szövetséges, vagy semleges hatalom csapatai, illetve alattvalói ellen, stb.

Francia-török egyezmény

Párisból jelentik: Amint már megirta az Aradi Közlöny, Bonnet francia külügyminiszter bejelentette, hogy a francia—török tárgyalások teljes sikerrel jártak. A francia sajtó hosszas cikkekben foglalkozik a Törökországgal megkötött egyezmény jelentőségével. A lapok rámutatnak arra, hogy

háboru esetén a kitünően felszerelt török szárazföldi haderő nyujthatna először segitséget Romániának és Görögországnak.

Különben az ankarai tárgyalások pozitiv eredményeként Saracioglu török külügyminiszter holnap irja alá az alexandrettei szandzsák ügyében megkötött egyezményt. Párisban Bonnet külügyminiszter és a török nagykövet irják alá a francia—török segélynyujtási egyezményt.

„FORUM" Filmszinház (volt Scala)
Tel.: 20—10. — **Arad legkülönbözőbb terme**
Az utóbbi évek legérdekfeszitőbb orosz árgyu kémfilm e!
A „Vörös táncosnő"
Pergő, lüktető cselekmény... kémkedés... világháboru... orosz kozákkóru ok!
VERA KORENE és JEAN GALLAND
Pótmüsorban: Vidám, szórakoztató rövid-filmek!

„URANIA" Kivételes **kettős premier!**
I. **Bünösök a paradicsomban**
Merész, exotikus cselekmény... exotikus környezetben!
JOHN BOLES és Madge EVANS-al
II. **„Vadnyugat hőse"**
Lélegzetfojtó lovasbravurok... az eddig készült legizgalmasabb cowboy-film **Bob Baker** az ezüsthangu cowboy-al.
Olcsó nyári helyárak. Előadások 5, 7.15 és 9.30.

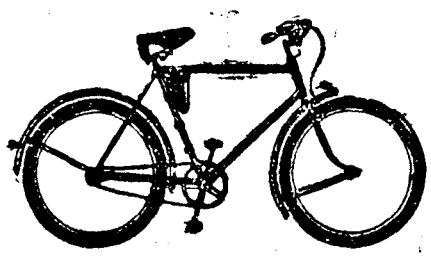

Meister, Elite, Brennabor, Ideal

kerékpárok a szezon legjobb márkái!

Nagy választékban:

Kalmár Józsefnél Arad, Str. Bratianu 1

Amiről Strang a Kremlben tárgyal

Az Aaland-szigetek a világpolitikai események hullámverésében

Moszkva ragaszkodik ahhoz, hogy szabad utja legyen a Balti-tengeren

A moszkvai külügyi népbiztosság zárt ajtói mögött ismét megindultak a tárgyalások, hogy a Szovjet és a két nyugati nagyhatalom közötti ellentéteket kiküszöböljék. Nagy a távolság Moszkva és London között, azt pedig, hogy e távolság nemcsak kilométerekben fejezhető ki, mindenki tudja. De az európai események dinamikája olyan lendítő erőt gyakorol a teljesen ellentétesnek látszó politikai álláspontokra és azok látszatra gyorsan közeledtek egymáshoz, de találkozni mind eddig nem tudtak. Csak felületes megállapitások kerülnek forgalomba a nemzetközi sajtóban arról, hogy mi a végső akadálya az angol—francia—orosz szövetség megkötésének és csupán annyit tudunk, hogy a Balti-államok szavatossága okoz nehézségeket. Pedig ezek a nehézségek már a népszövetség legutóbbi tárgyalásán előrevetették árnyékukat, amikor a genfi zöldasztalnál szóba került az Aaland-szigetek semlegességének ügye. Ezek a szigetek talán legfontosabb akadályként állnak a megegyezés utjában és egészen bizonyos, hogy Strang, az angol kormány rendkivüli megbizottja éppen ezt az akadályt kerülgeti legfáradságosabban. Az alábbi cikk az Aaland-szigetekről szól, amelyeknek fontossága látszatra lekerült a napirendről:

Az európai politika kavargó eseményei nemcsak uj és eddig ismeretlen kérdéseket vetnek felszinre, hanem olyan földrajzi fogalmakat is, amelyekről eddig alig, vagy egyáltalán nem hallottunk.

Ki hitte volna például, hogy a Balti-tengerben csendesen nyuitózó Aaland-szigetek egy napon kiemelkednek az ismeretlenség ködéből és a világpolitika előterébe kerülnek?

A nagyhatalmak vetélkedéseinek köszönhetik feltünésüket, főként pedig a szovjet ama tény kedésének, hogy visszaszerezze elvesztett befolyását az északi kis államok felett.

Az Aaland-szigetek ügye tehát nagyon is időszerü és érdekes kérdés, amely körül hatalmak és nagyhatalmak harca folyik nyiltan és titokban. Afféle balti „középeurópai" ügy ez s szorosan csatlakozik az angol—szovjet tárgyalásokhoz, amelyek a Balti-államok garantálása körül forognak már hetek óta.

A szovjetflotta hadmüveleti terepe a Balti-tenger

A több kisebb-nagyobb szigetből álló csoport ott terül el Finnország és Svédország déli csücske közt, a Balti-tenger északi medencéjében. Finnországhooz tartozik, de közelebb van Svédországhoz, nagyrészt svédek is lakják s

szinte lőtávolban lekszik tőle Stockholm.

Fontosságát azonban az adja meg, hogy majdnem szemben fekszik Szovjetoroszország baltitengeri kijáratával, tehát egyrészt szemmeltarthatja a szovjetflottát, másrészt elsőrangu támpont operációs mozdulatok elvégzésére.

A szovjetnek, amióta a Balti-államok önállók, a Finn-öböl az egyetlen kijárata a Baltitenger, az Északitenger és a nyugati országok felé. Az év nagy részében a Fehér-tenger nem jöhet számitásba az ismeretes jégviszonyok miatt.

Háboru esetén egyenesen életszükséglet számára, hogy hajóhadának szabad mozgását mi sem korlátozza ezeken a vizeken

s rendelkezésére álljanak az itteni jégmentes kikötők. Ezért vetette föl a Balti-államok szavatosságának kérdését, hogy azután az észt s a lett kikötőkben háboru esetén flottája szabadon befuthasson, azokban menedéket találhasson s a Kronstadt, illetve Leningrad városokhoz vezető Finnöböl minden oldalról védettnek tudhassa. Ezért tiltakozott minden erejével az ellen, hogy az Aaland-szigeteket katonai támponttá épithesse ki Finn- és Svédország:

attól tartott mindig, hogy más hatalom szerzi meg felettük a befolyást

s akkor biztonságának erről az oldalról tökéletesen vége.

A moszkvai kormány már régóta tudja, hogy főként a két legfontosabb északi kis állam,

Észtország és Lettország, ha választani kell, inkább a németekkel köt megnemtámadási egyezményt, mintsem hogy elfogadja a szovjet szavatosságot.

Értesült már régebben arról is, hogy a finnek katonai erősséggé akarják kiépiteni a szigetcsoportot, sőt, hogy ezt az erődités munkát már titokban el is kezdték. Most azután, amikor Anglia szövetkezési lázában mind sürgetőbben fordult feléje s tekintélyét ezen a vidéken is emelkedni vélte,

elérkezettnek látta az időt a cselekvésre.

Egyrészt a Balti-államok bevonását követelte az ugynevezett békefrontba, azaz az angol—francia—szovjetorosz—lengyel csoportba, másrészt

olyan értelmü ultimátumot küldött Finnországnak, hogy az Aalandok katonai megerősitését hagyja abba,

mert az ügyet a Népszövetségi Tanács elé viszi.

Az Aaland-szigetek ügyét annakidején, még a huszas évek elején nemzetközi szerződéssel rendezték. A tulajdonos Finnország lett, de bele kellett egyeznie abba, hogy a szigetcsoport katonamentesitett terület legyen. A svédek követelték ezt, akiknek fővárosa könnyüszerrel fenyegethető e részről.

A finnek mintegy népszövetségi megbizást kaptak a szigetekre,

amelyeket általános megelégedésre igazgattak. Amikor a svédek és a finnek viszonya idők haladtával mind harmonikusabb lett, a két kormány megállapodott abban, hogy érdekeik védelmére a szigetet megerősitik.

A szovjetnek nincs joga beleszólni

Az elhatározásról, amelyet ez év januárjában szentesitettek, értesitették a Népszövetséget, ugyanakkor Moszkvának is tudomására hozták a döntést. A szovjetkormány ezt azonban nem volt hajlandó tudomásul venni. Válaszában hangoztatta, hogy

ragaszkodik a szigetek semlegességéhez, amelyek különben is — ugymond — inkább tartoznak a szovjet, mint Svédország érdekkörébe (?).

A szovjetkormány tiltakozására azonban nem sokat hederitettek Helsinkiben és Stockholmban és

csakhamar megkezdték svéd tőkével a szigetek katonai erődítésének munkálatait.

A szovjet fenyegetése, hogy a két kormány elhatározását megváltoztassa, sikertelen maradt. Ekkor fordult Moszkva a Népszövetséghez, jól tudva, hogyha a Népszöveség elé viszi az ügyet, hosszu időre elvetette a döntés és a gyors elintézés gondját.

Az északi államok persze nem várták be Genf állásfoglalását, hanem maguk is a Népszövetségi döntés alá bocsájtották az ügyet.

A moszkvai kormány magatartására jellemző, hogy nem is szerepel az Aaland-szigetek semlegessége tárgyában annak ideién létrejött szerződés aláirói között, tehát az ügybe egyáltalán nincs joga beleszólni.

Ez azonban a szovjetet nem feszélyezte. Kapóra jött, hogy a májusi ülésen megbizottja elnökölt s igy kedvező döntést csikarhatott ki. A Népszövetség tagjai viszont most az egyszer rakoncátlan és engedetlen gyermekeknek bizonyultak: Moszkva ámulására a finn—svéd javaslatot pártfogolták, még maga a francia és az angol külügyminiszter is! Persze mindkettő biztositotta Majszki szovjetnagykövetet, hogy ez a lépés egyáltalán nem a szovjet ellen irányul. Ez azonban nem hagyta meggyőzni magát s az ülésszak a szovjet-protestálás jegyében telt el. Napokon át folytak a tárgyalások, a meggyőzések, kapacitálások, de Moszkva nem engedett. Végül is a jól bevált népszövetségi recept szerint sikerült elnapoltatnia az ügyet és a kérdést a különböző bizottságok és albizottságok utvesztőiben közömbösitenie.

Ki ellen irányul az Aaland-szigetek megerősitése?

A szovjet állandóan azt a kérdést veti fel, hogy ki ellen irányul az Aaland-szigetek megerősitése?

A finn válasz mindannyiszor az, hogy senki ellen; egyetlen cél az, hogy biztositsa a szigetcsoport és saját területe semlegességét. Ezt egyébként már a Népszövetség is elismerte, kiemelve, hogy

a megerősités nem jelent sérelmet senki számára.

Ennek ellenére Moszkvából olyan hireket repitenek világgá, hogy Finnország a szigeteket egy, a szovjettel ellenséges nagyhatalom segitségével épiti ki hadi erősségekké s háboru esetén átengedi ennek a hatalomnak flotta-támaspont részére, aminek fejében ez a hatalom megvédi őt orosz támadással szemben.

Moszkvában kapcsolatba hozzák e célzatos hireket a német hadsereg vezérkari főnökének közeli finnországi és észtországi utjával.

Illetékes helyen

ezeket a hireket természetesen azonnal erélyesen megcáfolták.

Mindenesetre jellemző azonban a szovjet nagyfoku idegességére, hogy minden természetes és könnyen érthető dolog mögött ellene irányuló akciót lát s biztonságát minden oldalról veszélyeztetettnek érzi. Finnország hiába erősiti, hogy sem legessége védelmére van szüksége az Aalandok megerősitésére, hiába szögezte le a svéd kormány, hogy a finn döntés Svédország védelmét is szolgálja,

szovjetkörökben idegesen tekintenek a Finn öblön tulra és veszélyeket gyanitanak.

Amint a kis balti államok, éppugy a finn és a svéd kormány sem törődik bele a moszkvai tiltakozásokba és folytatja ennek a fontos baltitengeri területnek a megerősitési munkálatait. Álláspontja teljesen megtámadhatatlan: annakidején Svédországgal szerződött csupán a szigetek semlegességének fenntartására és katonamentesitésére, a többi hatalom csupán garantálta a megállapodást. Most ők ketten, szabad megegyezéssel a béke érdekében megtehetik azokat arendszabályokat, amelyeket hasznosaknak és szükségeseknek tartanak.

Az európai diplomáciai körök érthető figyelemmel várják az Aaland sziget körül folyó vita eldöltét. Nem tartják lehetetlennek: felmerült a szovjetnál az az ötlet is, hogy megszállják a számukra fontos katonai gócpontá kiképezhető szigetet. Esztország és Lettország összes jégmentes kikötői kicsusztak a szovjet kezéből a berlini szerződés eredményeképen — ez az általános vélemény, és éppen ezért azérdekek lázas féltése könnyen késztethetik arra Moszkvát, hogy legalább a Finnöböl másik oldalán megjavitsa katonai kilátásait. Vannak akik azt hiszik, hogy a jelenleg katonamentes Aaland sziget továbbra is védelem nélkül marad — a szovjet érdekmentő kisérletbe fog.

Cs. B.

CORSO: Egyetlen aradi filmszinház nyitott tetővel! 5, 7.15, 9.30

Szenzációs kettős slágerműsor:

I. „Tüzek a láthatáron" LIDA BAAROVA

Egy kémkedéssel vádolt repülőtiszt és szinésznő szomoru tragédiája a világháboruban. II. „A sivatag réme" Izgalmas cowboy kalandorfilm az énekes cowboy-királlyal: Smiley Burnette-el. Hiradó

Megválasztották a képviselőház tisztikarát

Gróf Teleki Ádám hozzászólása a válaszfeliratho

Bucurestiből jelentik: A képviselőház ülését fél 11 órakor nyitotta meg Vaida Voevod elnök. A kormány tagjai közül Calinescu miniszterelnök és Ghelmegheanu voltak jelen. Vaida elnök bejelentette, hogy a tisztikar megválasztása szerepel napirenden. Egyhangulag megválasztották alelnö köknek C. Anghelescut, Stefan Ciobanut, I. Gigurtut és Radulescu Motru professzort. Háznagyok lettek: Adrian Brudariu, Eugen Dunca, O. Iorgu, Panisca és N. Jovipals.

A kamara mai ülésén a vezetőség választása folyt éppen, amikor a külföldi utazásáról hazatért Grigore Gafencu külügyminiszter az ülésteremben lépett.

A Ház rendkívül meleg fogadtatásban részesítette a minisztert, akit a képviselők hosszasan megtapsoltak.

Ezután Anghelescu emelkedett szólásra, aki meleg szavakkal emlékezett meg Radulescu Motruról, akit most a képviselőház alelnökévé választottak meg.

A felszólalás után megkezdődött a trónbeszédre adandó válasz vitája, amelyhez a mai ülésen Leon Scridon és Teleki Ádám gróf szóltak hozzá.

Évzáró ünnepély a református templomban

A református vallású gyermekek vallástani évzáró ünnepélyét vasárnap, julius 25-én, délután fél 4 órakor tartják a belvárosi református templomban. Az évzáró ünnepély müsora a következő:

1. 8. dicséret. Fennállóének. 2. XLII. zsoltár. Énekli a gyülekezet. 3. Imádság, bibliamagyarázat. Tartja: Szentes György s. lelkész. 4. XXV. zsoltár. Énekli: Barabás Ibolya. 5. Az Ur szeret. Angolból forditotta: Vargha Gyuláné. Elmondják: Kálnoki Mária, Nagy Magda és Szolnoki Erzsébet. 6. CXXXV. zsoltár. Éneklik: Szilágyi Erzsébet, Boros Juliska, Balogh Margit, Klement Etelka, Hoffmann Magda és Méri Imre. 7. Miatyánk. Irta: Sánta Károly. Elmondják: Barabás Ibolya, Csete Etelka, Méri Magda és Hoffmann Zsuzsánna. 8. Iskolai év végeztével. Irta: Konrád György. Szavalja: Nagy József. 9. Imádság. Szentes György. 10. 209. dicséret. 11. Jutalomkönyvek kiosztása.

Erre a szép ünnepélyre már most felhivjuk ugy a szülők, mint a ref. vallásu gyermekek figyelmét.

A nagy tubus Lei 28.— A kis tubus Lei 18.—

Megérkezett Londonba az angol uralkodó-pár

Az alsóház üdvözölte a királyi párt

Londonból jelentik: A koronázásra emlékeztető lelkesedés övezte körül az angol királyi párt Angliába való visszatérésük alkalmával. A Waterloo-állomáson Chamberlain angol miniszterelnök a kabinet élén, a légi, szárazföldi és tengeri haderő vezetői, a braziliai és az Egyesült-Államok követe várta a királyi különvonat érkezését.

A királyi család kivánságára a fogadtatásnál mellőzték a katonai parádét, hogy a fogadtatás jellege minél szivélyesebb legyen. Az állomáson a királyi pár hosszabb ideig elbeszélgetett a fogadtatásra összegyült előkelőségekkel. Az utvonalon, amerre a királyi pár gépkocsija elhaladt, óriási tömeg gyült össze és határtalan lelkesedéssel ünnepelték az országba visszatért uralkodópárt.

Londonból jelentik: Az angol királyi pár különvonata csütörtökön délután 5 óra 24 perckor futott be a Waterloo-pályaudvarra. Az állomáson a királyi párt az angol kormány tagjai, valamint a diplomáciai kar fogadták. Ezt követőleg György király és Erzsébet királyné nyitott udvari hintókon a Buckingham-palotába haittattak.

Londonból jelentik: Az angol alsóházban Chamberlain miniszterelnök a királyi párt üdvözlő határozatot terjesztette elő és ezzel kapcsolatosan a következőket jelentette ki:

— Minden tulzás nélkül jelenthetem ki, hogy az uralkodópárt utjukon kisérő hüség és szeretetmegnyilvánulások mindeu várakozást felülmultak. Alkalmunk volt meglátni, hogy a látogatás milyen megható módon bebizonyitotta a korona értelmét az angol birodalom számára. A korona iránti elvont tisztelet és hüség ez alkalommal a király és királyné személye iránti meleg szeretetté változott át. Az angol birodalom minden polgára nagy megelégedettséggel tapasztalta az Őfelségéik személye iránt megnyilvánult nagy melegséget és különösen az angol és amerikai népet lelkesitő rokonszenvet és barátságot. Külön meg kell emlékeznem arról a különösen megkapó fogadtatásról, amelyben az Egyesült-Államok elnöke és az amerikai nép részesitette az uralkodópárt és amely minden bizonnyal elragadtatta őket.

A miniszterelnök határozati javaslatát a kamara egyhangulag elfogadta.

Szófiába is ellátogat az Ankarában tartózkodó egyiptomi külügyminiszter

Istambul. Az Ankarában tartózkodó egyiptomi külügyminiszter tegnap rádióbeszédet tartott. A kiszivárgott hirek szerint Törökország s Egyiptom között teljes a megegyezés és a tárgyalások a kereskedelmi és kulturális kapcsolatok kiszélesitésére fognak vezetni.

Szófiából jelentik, hogy Yahia, Egyiptom külügyminisztere, aki jelenleg Ankarában tartózkodik, Törökországból való elutazása után, pénteken Szófiába érkezik. Az egyiptomi külügyminiszter két napot tölt a bolgár fővárosban.

A német vezérkar kiküldöttje meglátogatja Észt- és Finnországot

Berlinből jelentik: Tegnap este hivatalos közlemény jelentette be, hogy a német nagyvezérkar egyik magasrangu tisztje junius 24-én hivatalos látogatás céljából Revalba, Észtország fővárosába utazik, mig junius 29-én Helsinkit, Finnország fővárosát keresi fel. A német vezérkari tiszt mindkét államban csapatszemlét tart. (Radiopress).

Felhőszakadás pusztitott országszerte

Két órán át tartó zápor vonult végig Aradmegyében

Csütörtökön délután nemcsak Aradon, hanem szinte az egész megyében felhőszakadás vonult végig. A legnagyobb méretü felhőszakadás Pankota és Kovaszinc között volt tapasztalható ahol a zuhogó zápor, amelybe némely helyen jég is vegyült, ellepte a vetéseket. A szántóföldeket elöntötte az esővíz, az utak árkai nem tudták levezetni az óriási mennyiségü csapadékot, igy a megyei uttestek is viz alá kerültek. Világoson a gyalogjárókat és az udvarokat is elöntötte az esővíz.

Bucurestiből jelentik: A fővárosi jelentés szerint az esőzések országszerte megindultak. Ennek következtében a vasuti közlekedésben máris sulyos fennakadások történtek, igy a viz elmosta a Ploesti—Buzău vasuti fővonal egy részét, ugyhogy a közlekedést ideiglenesen be kellett szüntetni. A vasut vezérigazgatóságának intézkedésére munkáscsapatok érkeztek a helyszinre és a pályatestet rendbehozták. A viz egyébként a délelőtti órákban visszahuzódott. Bacău vidékén a felhőszakadás Faraoni és Valea-Seaca között mosta el a vasuti töltést.

A szerda este Bucurestiből elindult 503-as cernăuti-i gyorsvonat a felhőszakadás következtében a faraoni-i állomáson 103 percet volt kénytelen vesztegelni.

Az anyagi kár különösen a vidék déli részén óriási. Reni állomásról jelentették a vasut vezérigazgatóságának, hogy

a Galati—Basarabeasca vasutvonalat a viz elöntötte és itt a hirtelen áradás csaknem emberáldoztot is követelt.

A 235. számu őrház felügyelője és családtaglai csaknem a vizbe fulladtak.

A fővárosban ma déli fél 2 órakor vonult át a vihar és rövid időn belül Bucuresti északi és északnyugati része viz alá került. A viz teljesen elöntötte a főváros központjának egy részét a Filipescu-parkot, a Dorobanti-utat, az északi nálvaudvart és a Grivitei-utat.

Ploestiből jelentik: Ploesti és Buzău között hatalmas felhőszakadás vonult el, amelyet valóságos áradás követett. Egyes helyeken a viz mintegy félméternyire ellepte ezt a fontos közlekedési vonalat. Az áradásra való tekintettel

a vasuti összeköttetés megszakadt és ennek következtében Moldovába, Besszarábiába és Bukovinába nem lehet utazni.

A közelben levő községekben a felhőszakadás és az árviz nagy károkat okozott.

Botosani-megyében szintén nagy felhőszakadás volt. A Botosani-megyében levő Mănăstireni községben Danila Maria asszony két és fél éves gyermekével a karián éppen a kórházból tért hazu, amikor meglepte a vihar. Az asszony egy fa alá huzódott, a fába villám ütött, amely azonnal megölte az asszonyt és sulyosan megsebesitette gyermekét.

Bacău felett szintén szokatlan erejü vihar vonult el amely nagy zavarokat idézett elő a vasuti összeköttetésben

is. Hasonló volt a helyzet Cernăuti és Storojinet megyében is. Storojinet megyében Iordănesti, Bărbesti és Bahna községekben a villámcsapások három parasztházat teljesen tönkretettek.

Dolimegyében Capresti községben Ciurea Maria áldott állapotban levő asszony, aki ötéves gyermekét vezette a vihar elől, szintén egy fa alá menekült. A villám belecsapott a fába és agyonsujtotta a szerencsétlen asszonyt.

Hindu-mohamedán uccai harcok Indiában

Kalkutta. Az északnyugat-indiai tartományban fekvő kerületi székvárosban *ismét kiujultak a vallási villongások a hinduk és a mohamedánok között.* A két tábor között véres uccai harcok támadtak, amelyek során kölcsönösen kifosztották az üzleteket, behatoltak a magánlakásokba és bántalmazták az asszonyokat.

A rendőrség csak lőfegyverrel tudta helyreállitani a rendet.

Rejtélyes palackpostát találtak a tengerben

Londonból jelentik: Lanchester közelében a tengerpart mellett kifogtak egy légmentesen eldugaszolt palackot, amelyben a következő levelet találták:

„Szombat. 1 óra 45 perc. A Davis-készülék segitségével próbálunk a felszinre jutni. 44-en már meghaltak. — Üdvözlöm feleségemet: Fred".

A palack-posta minden valószinüség szerint a közelmultban elsüllyedt Thetis tengeralattjáróból került a tenger vizébe. Az angol tengernagyi hivatal azonban kételkedik abban, hogy ez a palack a Thetis tengeralattjáróról szóló üzenet. Valószinünek tartják, hogy valaki félrevezetés, vagy szenzáció-hajhászás miatt dobta a tengerbe.

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgönycím: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre . . . . 420 „ || Egy hónapra 70 „

Nyolcszázmillió frank értékü aranykincs a Szajna fenekén

1790. január 3-án egy kis vitorlás haladt a Szajnán a könnyü reggeli ködben a tenger felé, amikor Quillebeuf városkánál megdördültek a köztársasági csapatok ütegei és a hajó az ágyugolyóktól találva elsüllyedt.

Nagy volt az öröm a köztársaságiak táborában, mert a „Telemach"-ot süllyesztették el, amelyen királypártiak akartak külföldre menekülni. Örömük csak akkor párolgott el, amikor megtudták, hogy milyen hatalmas zsákmányt szalasztottak el a haló elsüllyesztésével.

A „Telemach" ugyanis rengeteg kincset szállitott. A királyi család aranykincsének nagyrésze és több kolostor vagyona volt az elsüllyesztett hajón. A Szajna fenekén piheng kincsek értékét ma nyolcszázmillió frankra becsülik. Azóta többször megkisérelték a kincs felkutatását, de eredménytelenül.

Most a legmodernebb technikai eszközökkel kezdték meg ujra a kincskeresést a Szajna fenekén. Villeneuve közelében, ahol a hajóroncs fekvését gyanitják, buvárok szállitak le a folyam fenekére és egy hatalmas kotróhajó is odaérkezett, hogy a fenék egész iszapját felkutassa. A kotróhajó fedélzetén egy csendőrtiszt és egy csendőrőrmester is tartózkodik hogy a munkát ellenőrizze, mert a törvény értelmében a megtalált kincsek nyolcvan százaléka a francia államot illeti.

— *ZURICHI TŐZSDEZÁRLAT: Páris 11.75 egynyolcad, London 20.76 háromnegyed, Newyork 443 ötnyolcad, Brüszel 75.42 és fél, Milano 23.34, Amszterdam 235 és fél, Berlin 177.95, Szófia 540, Prága 15, Varsó 83.62, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.35.*

— **Pál jugoszláv kormányzóherceg résztvesz a spalatói herceg firenzei esküvőjén.** Róma. Pál jugoszláv régensherceg és felesége Olga hercegnő a közeli napokban Olaszországba utazik és Firenzében résztvesz a spalatoi herceg és Irene görög hercegnő esküvőjén.

— **Junius 26-án nyilik meg a szent szinódus ülése.** Bucurestiből jelentik: Őfelsége II. Carol király tegnap aláirta azt a királyi dekrétumot, amellyel elrendelte junius 26-ra a szent szinódus ülésének megnyitását.

— **Minisztériumi kiküldöttek érkeztek a szatmári repülőtérrel kapcsolatos ügyek felülvizsgálására.** A légügyi minisztérium két kiküldöttje, Pacurariu és Marescu inspektorok ma Szatmárra érkeztek. A látogatás során felülvizsgálják a szatmári repülőtérrel kapcsolatos ügyeket és tárgyalásokat folytatnak az illetékes tényezőkkel a további teendők körvonalazása végett.

— **Visszarendelték a liverpooli német konzult.** Berlinből jelentik: A liverpooli német konzult a német kormány visszarendelte Berlinbe.

— **Az Egyesült-Államokban vásárol hadianyagot Mexikó.** Mexico City. A nemzetvédelmi miniszterium jelentős hadianyagrendelést eszközölt az Egyesült-Államokban.

— **Megdrágult a Balkán-államokba cimzett levelek portója.** A posta vezérigazgatóság rendeletet adott ki, amelynek értelmében a Jugoszláviába, Törökországba és Görögországba cimzett küldemények szállitási illetékét julius 11-től a következőképpen emelte fel: Egyszerü levél 20 grammig 9 lei, postai levelezőlap, vagy képeslap 6 lei, nyomtatványok 50 grammig 2 lei, üzleti levelek 50 grammig 7 lei, ezenfelül 50 grammonként 2 lei, árumintákat 3 lei.

— **Az ötödik 10 ezer tonnás német cirkáló vizrebocsájtása.** Berlinből jelentik: Hitler kancellár julius elsején résztvesz Bremenben az ötödik 10 ezer tonnás német cirkáló vizrebocsájtási ünnepségén. Augusztus 27-én ünneplik meg a tannenbergi csata évfordulóját. Az ünnepségen Hitler kancellár is megjelenik és beszédet mond.

— **JULIUS 25-IG MEGHOSSZABBITOTTÁK A „BUCURESTI-I HÓNAP UTAZÁSI KEDVEZMÉNYEIT.** Bucuresti. A „Bucuresti-i Hónap" nagy sikere következtében az államvasutak igazgatósága julius 25-ig meghosszabbitotta a kedvezményes utazás határidejét.

— **Jogerős a frecatei-i vasuti szerencsétlenség ügyében hozott itélet.** Bucurestiből jelentik: A Semmitőszék tegnap foglalkozott a frecatei-i vasuti szerencsétlenség miatt felelősségre vont vasutasok felfolyamodásával. A Semmitőszék helyben hagyta az alsóbb fokú biróságok itéletét, amelynek alapján Runcu C. galati-i állomásfőnök-helyettest hat esztendei, mig Rusneac és Varnav vasuti tisztviselőket két-két évi elzárásra itélte. A Semmitőszék döntése következtében a három vádlott elitélése jogerőre emelkedett.

— **PLOESTIBEN KIIRTÁK A KÖZSÉGI VÁLASZTÁSOKAT.** Bucurestiből jelentik: A Timpul jelentése szerint Ploestiben julius 10—15-re kiirták a községi választásokat. Szavazójogosultak mindazok, akiket felvettek a képviselő-, illetve szenátorválasztók névjegyzékébe és az erről kiállitott igazolvánnyal rendelkeznek. Még nem lehet tudni, hogy általános intézkedésről van-e szó, vagy csupán Ploestire vonatkozik a fővárosi lap által ismertetett rendelet.

— **Itéletidő Törökországban.** Istambulból jelentik: A törökországi Yozgat helység felett hatalmas vihar vonult keresztül. Az orkánszerü szélvihart jégeső követte s annak során tyúktojás nagyságu jégdarabok zudultak a helységre. A hatalmas jégdarabok nagyon sok embert megsebesitettek és az ingatlanokban is jelentős kárt okoztak.

Szabályozzák az „a" hangot

Érdekes konferencia kezdi meg tanácskozásait a londoni Broadcasting Houseban. A Brit Standard-Intézet meghivására nemzetközi delegátusok fogják pontosan meghatározni a violinkulcsos „a" hangot és ezzel véget vetnek a nemzetközi zenei élet egy különös zavarának. A zenei hangokat rezgésszámuk szerint határozzák meg. Ma az a helyzet, hogy a rezgésszámok az egyes országokban más és másféleképpen vannak megállapitva. Az „a" rezgésszáma például másodpercenként 435-től 442-ig váltakozik. A zenészeknek, ha az egyik országból a másikba utaznak, át kell hangolniok hangszereiket. A Brit Standard-Intézet azt ajánlja, hogy a violinkulcsos „a" rezgésszámát nemzetközi érvénnyel, másodpercenként 440-ben állapitsák meg.

— **Amerikában történt...** Newyorkból jelentik: A banghamtoni polgármestert, az erkölcsrendőrség főnökét és két tisztviselőt biróság elé állitották egy nyilvánosház és egy kártyabarlang tulajdonosa elleni zsarolás miatt.

— **Bravuros életmentés a Maroson.** Tegnap délután a Hellas teniszpályán szorgalmasan készültek a teniszverseny-idényre a Hellas játékosai és egy alkalommal egy teniszlabda a kerítésen tul, a folyóba esett. Az egyik kis labdaszedő gyerek, a Hellas gondnokának, a népszerü Adom bácsinak az unokája a folyóhoz szaladt és igyekezett a labdát a Marosból kihalászni. A gyerek azonban elvesztette egyensulyát és belezuhant a folyóba. Segélykiáltásaira ketten futottak nyomban a helyszinre, Farkas Sándor teniszbajnok és Livotti dr., egy már hosszabb ideje Aradon tartózkodó amerikai orvos. A férfiak pillanatnyi habozás nélkül ruhástól a vizbe vetették magukat és igyekeztek megközeliteni az éppen felbukkanó, de már alélt gyermeket. Az életmentés kitünően sikerült és a partra érve percek mulva magához tért a kis Ádom is, aki ugyan sok vizet ivott, de az ijedtségen kivül más baja nem történt. A klubtagok lelkesen megélienezték az életmentőket.

Mi történik?

ha a kötéltáncos egy kis gyalogturára indul..?

— **Vasárnap tartja meg a romániai Orvosszövetség országos gyülését.** Bucurestiből jelentik: Vasárnap, junius 25-én tartják meg a fővárosban a romániai orvosszövetség országos gyülését. A gyülésen résztvesznek az összes körzeti szövetségek elnökei. Tárgyalásra kerül az orvoskollégium létesitésének ügye.

— **Évi 450 ezer dollár — a Panama-csatorna használatáért.** Washingtonból jelentik: Az amerikai szenátus külügyi bizottságának ülésén ismertették a Panama köztársasággal megkötött egyezséget, amelynek alapján az Egyesült-Államok évi 250 ezer dollár helyett 450 ezer dollárt fog fizetni a csatorna használatáért.

— **Elfoglalta hivatalát Tache Ciorescu, Nagyvárad város állambiztonsági hivatalának uj főnöke.** Nagyvárad. Tegnap délelőtt foglalta el hivatalát Tache Ciorescu, az uj nagyváradi szigurancafőnök, akit a belügyminiszter a már régebben Bucurestibe helyezett Radovici komiszár helyére nevezett ki. A belügyminiszter most végegesen betöltötte az állást a volt aradi szigurancafőnök személyében. Tache Ciorescu 14 évig volt az aradi állambiztonsági hivatal vezetője. Régi rendőr-ember, aki több, mint 20 év óta áll a rendőrség szolgálatában és több fontos állást töltött be Resicán, Ploestiben és Sinaian. Az uj szigurancafőnök kijelentette, hogy tudatában van hivatása fontosságának, amely a határvárosban különösen sok körültekintést és tapintatot igényel. Reméli, hogy a város lakossága éppen olyan megértést fog tanusitani vele szemben, amilyen tárgyilagossággal igyekszik majd minden felmerülő kérdést elbirálni.

— **Házasság.** Tátray Kornélia, hangversenyénekesnő, okl. énektanár és Zakár Dezső, a budapesti Operaház volt tenoristája Bucurestiben házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett)

— **Hatvanhat esküvő ugyanazon a napon.** Oravicáról jelentik: Az elhatalmasodott szekták legyőzésére Ioan Oravitan esperes 15 pap közreműködésével előadássorozatot tartott Oravicán, Szenes faluban és Máriahavason. A térítő munka folyamán Szenes faluban a megyei prefektus jelenlétében egy napon hatvanhat volt baptista párt eskettek meg. A szertartáson az egész környék lakossága résztvett.

— **A TEMESVÁR-BELVÁROSI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉGI VÁLASZTÁS.** A temesvár-belvárosi egyházközség most tartott választmányi ülése elhatározta, hogy a nyár folyamán elökészíti a választásokat és ennek során nyilatkozatot vesz tagjaitól, hogy a magyar, vagy a német kulturális csoportba kivánnak-e tartozni. A választásokat szeptemberben tartják meg, mégpedig oly alapon, hogy az egyháztanácsba egyformán kerülnek be magyar és német tagok.

Poloskája van? forduljon bizalommal **Lovas** lakástisztitóhoz, akinek 38 éves munkája igazolja annak 100 százalékos kiirtását. Str. Ojtuz 111.

— **Vizbefulladt aradmegyei gyermekleány.** Halálosvégü szerencsétlenség történt tegnap délután az aradmegyei Szentanna községben. Taiber Róza, 9 esztendős leány a falu határában levő vizzel telt árokba fulladt. A szerencsétlenség ügyében megindult a vizsgálat.

— **Orvosi hir. Dr. Vasile Noveanu** rendelését ujból megkezdte. Blv. Carol 22.

— **A nagykárolyi papirgyár beszüntette a papirgyártást.** A romániai papirkartell évek óta megállapodásban volt a nagykárolyi papirgyárral is. Az utolsó évben a papirgyár telepét a Prahova völgyébe akarta áttelepiteni és ezen törekvését a kartell nem nézte szivesen, sőt azt megakadályozni igyekezett. Ezen tranzakció folytán a papirgyár a mult év végén ki is vált a kartellből és kartellen kivül folytatta tevékenységét. Néhány héttel ezelőtt a gyár és a papirkartell között tárgyalások indultak meg, amelyek most következő tranzakcióval nyertek befejezést. A kartell hozzájárult ahhoz, hogy a gyár telepét a Prahova völgyébe helyezze át. Ezzel egyidelüleg a kartell átveszi a gyár papirt előállitó gépeit, ugyhogy a nagykárolyi gyár beszünteti a papirgyártást. A gyár cellulozet előállitó üzemét kibővíti, nagyobb kapacitásra állitja be és kizárólag kereskedelmi cellulozet fog előállitani, amely cikk további gyártásáról és forgalomba hozatáláról viszont a kartell kötelékébe tartozó gyárak mondottak le.

— **Gyilkosság miatt tizévi börtönre itélt a büntetőtábla egy hunyadmegyei gazdálkodót.** Izgalmas bünügyet tárgyalt a kolozsvári büntetőtábla. Olariu Ioan hunyadmegyei gazdálkodó azzal a váddal került a biróság elé, hogy egyetlen késszurással megölte Abrudean Dumitrut. A gyilkosság családi perpatvarból keletkezett. Abrudean állitólag rágalmazta Olariut felesége előtt s ezért, amikor a mult év október 16-án összetalálkoztak, Olariu felelősségre vonta ellenfelét, majd előrántotta a kését és szivenszurta Abrudeant, aki még a helyszinen meghalt. Az ügyész előre megfontolt gyilkosság esetét látta fennforogni s ezért a legsulyosabb büntetés kiszabását kérte. A védő azzal érvelt, hogy Abrudean, a vádlott egész életét tönkretette s Olariu hirtelen felindulásból követte el tettét. A büntetőtábla az enyhitő körülmények figyelembevételével Olariut 10 évi börtönre és százezer lei pénzbüntetésre itélte. A gazdálkodó fellebbezett az itélet ellen.

Alkotmányt kap Szlovákia

Német államtitkárság létesül, amelynek fenntartási költségeit a szlovák állam fedezi

Pozsony. (Rador.) A szlovák kormány jóváhagyta az alkotmányról szóló javaslatot, amelyet beterjesztettek a képviselőház elé. Az első szakasz szerint Szlovákia köztársaság. A második szakasz megállapitja a köztársasági elnök jogait. Az elnököt a parlament 7 évre választja és az elnök a hadsereg legfőbb vezére. A harmadik szakasz alapján a kormány összetétele a következő: elnök és miniszterek, kik a végrehajtó hatalmat képviselik. A negyedik szakasz szerint az államtanács tagjait a szlovák néppárt vezetőségéből jelölik ki és kiegészitik a többi politikai pártok vezetőivel. Az ötödik szakasz megállapitja, hogy a képviselőháznak 80 tagja van. A többi szakaszok az állampolgárok jogairól és kötelességeiről és a faji, vallási és nemzetiségi különbség nélküli szabadságjogokról intézkednek. Mindenféle elnemzetlenitési kisérlet szigoru büntetés terhe mellett tilos.

Lapjelentések szerint a szlovák kormány tegnap minisztertanácson foglalkozott a szlovák német etnikai kisebbségi államtitkárság felállitásával. Leszögezték, hogy ennek az államtitkárságnak nyelve német lesz és fentartási költségeit a szlovák állam fedezi. A német államtitkárt a szlovákiai német népközösség elnöke jelöli ki. Az elnök saját magát is javasolhatja erre a tisztségre.

Kereskedelmi szerződés Franciaország és Japán között

Páris. Japán- és Franciaország között kereskedelmi megállapodás jött létre. A francia baloldali lapok bár beismerik, hogy Franciaországnak eminens érdeke volt kereskedelmi megállapodást kötni Tokioval, mégis támadják a külügyminisztert, akit azzal vádolnak meg, hogy elárulta az angol—francia barátságot és Tokio felé orientálódik.

Józseffalváért...!

„Az üszkös romokból ismét életnek kell sarjadnia!..." — Amióta a bukovinai székely falu, Józseffalva a lángok martaléka lett, ez a mondat kitörülhetetlenül belevésődött minden itélő magyar lelkébe. A józseffalvai tragédiának áldozatai földönfutókká váltak — a lakóházak ma már csak üszkös romok, — a pusztitó, mindent megemésztő lángokból még az imakönyvet sem tudták kimenteni... Elégtek az istállók, csürök, gazdasági felszerelések, — a józseffalvai székelyek azon a szörnyü délutánon csak a rajtuk levő ruhában menekülhettek.

A bukovinai hegyek közé szakadt testvérek a mindent pusztitó tüzvész által a legnagyobb nyomor felé sodródtak. Ezt jól tudja mindenki, akiben él még a testvéri érzés: éppen ezért olyan lelkesen és odaadóan kezdődött meg a segitségnyujtás munkája, amelyre még alig volt péla... Minden öntudatos magyar a segitségükre sietett, — mégha csak egy téglaravalót is adott, — de kivette a részét az épitőmunkából!

A józseffalvai tüzkárosultak részére a mai napon a következő adományok érkeztek az Aradi Közlöny kiadóhivatala cimére:

Matekovits László	100.— lei
Serétes Klári	20.— lei
Winternitz-varroda	400.— lei
Szilvássy György	100.— lei
M. I.	50.— lei
P. I. (Mária)	500.— lei
N. N.	50.— lei

— **Hazahozták a sulyos beteg özv. Fodor Gyuláné**t. Rendkivül sulyos baleset érte a közelmultban elhunyt Fodor Gyula nyugalmazott vezérigazgató özvegyét. Mintegy tiz nappal ezelőtt a jobb lábát egy légy csipte meg, amelynek nem tulajdonitott különösebb fontosságot. Azonban a légycsipés által keletkezett daganat nem mult el, sőt állandóan terjedt. Később vérmérgezés tünetei léptek fel, ezért a hozzátartozók sürgősen Budapestre szállitották, ahol dr. Ádám Lajos budapesti orvostanár [illegible] A nagybeteg uriasszonyt a gondos és körültekintő kezelés után csütörtökön szállitották vissza Aradra. Az Aradi Közlöny az esti órákban érdeklődött az Aradra visszaérkezett özv. Fodor Gyuláné állapota felől és azt a választ kapta, hogy a sulyos beteg állapota némileg javult.

Az aradi zárda évzáró ünnepélye. Az aradi zárdában junius 29-én délelőtt 11 órakor tartják meg az évzáró ünnepélyt. Az aradi minorita templomban tartják meg a Te Deumot, amelyen az intézet tanitótestületén és tanitványain kivül részt vesznek a szülők is.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

WEISZ gyógyszertár, Piata Avram Iancu 12. (Tel.: 25—20.)

JANKA gyógyszertár, Bulev. Reg. Ferdinand 25. (Tel.: 11—00.)

Dr. DICK gyógyszertár, Str. Mărăşesti 1. (Tel.: 17—68.)

— **Vajdahunyadon megmart a vipera egy gyermeket.** Vajdahunyadról jelentik: Gosian Nicolae középiskolás diákot, miközben a patakban fürdött, egy vipera megmarta. Barátai részesitették elsősegélyben, majd beszállitották a helyi kórházba.

— **Az emberiség háromnegyed részének az egyik lába rövidebb, mint a másik.** Érdekes felfedezést tett dr. Wallace M. Pearson, aki a lowai orvostársaság ülésén bejelentette, hogy az emberiség legnagyobb részének az egyik lába rövidebb, mint a másik. Dr. Pearson előadásában azt fejtegette, hogy az emberi testet a különböző betegségek többé-kevésbé rövidebbé teszik.

— **A tanitó jogosan használja a nádpálcát.** Szatmár. Nem mindennapi ügyet tárgyalt a szatmári törvényszék büntető tanácsa. Az ügyészség eljárást inditott Zimán Pál krasznaterebesi tanitó ellen, akit testisértés cimen Muresan Vasilné jelentett fel. A feljelentés szerint, az asszony hatodik osztályos László nevü fiát, nádpálcával ugy megverte, hogy a gyermek az ütésektől nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett. A tanitó a főtárgyaláson beismerte, hogy a fiu megfenyitésére nádpálcát is használt, azonban kény telen volt ez megtenni, mivel a gyermek rongálta a fiatal fákat és a virágokat és ezzel a szokásával semmi fenyités hatása alatt sem akart felhagyni. A tanitó vallomását a tanuként beidézett tanulók is igazolták. A törvényszék Zimán Pált felmentette és kimondta, hogy a tanitó jogosan használhatja a nádpálcát, mint fenyitő eszközt.

— **Turisztika.** Az Erdélyi Kárpát Egyesület turái: 1. F. hó 24-én délután a 2 órai villanyossal a 10-es megállóig és onnan a menedékházhoz. Vezető: Gréb Lenke. 2. 24-én este a 6 órai villanyossal Livádáig, onnan a menedékházhoz. Vezető: Mihalik Gyula. Mindkét kirándulásról visszatérés vasárnap este. 3. Vasárnap reggel 7 órakor autót inditunk a menedékházhoz. Jelentkezni Sándor I. és Társa-irodában lehet.

Elzárásra itélték, mert nem hernyóztatta gyümölcsfáit

Nagyváradról jelentik: A büntetőjárásbiróság tegnap délelőtt 15 napi elzárásra és 500 lei pénzbirságra itélt egy tekintélyes nagyváradi orvost, aki ellen a hegybiró jelentése alapján indult meg az eljárás azon a cimen, hogy az orvos szőlőjében nem hernyóztatta fáit, amint azt az erre vonatkozó rendelkezés előirja. A szőlőbirtokos orvos felebbezést jelentett be az itélet ellen. A nagyváradi járásbiróság egyébként hasonló indokolással az orvoson kivül 25 szőlősgazdát itélt pénzbirságra és elzárásra.

— **Utazó kereskedőket** saját érdekükben felkérjük, hogy f. hó 25-én, d. e. 10 órakor a Dacia kávéház, udvar, hátul bal sarok, bridge-szalonban tartandó gyülésünkön megjelenni szivesked jenek, ahol szakmai dolgokban központi kiküldöttünk előadást tart, ugyancsak az érdeklődőknek felvilágositással szolgál.

— **Rendőrségi hirek.** Löwinger Jenő aradi lakos bejelentette a rendőrségen, hogy meglopták. Eddig még ismeretlen tettesek távolléte alatt behatoltak a Regele Ferdinand-ut 11. szám alatti lakásába és onnan többezer lei értékü ruhanemüt vittek el. — Meglopták Marksteiner József, Cogălniceanu-ucca 15. szám alatti lakost is, akinek zsebéből kétezer leit lopott ki valaki.

— **Engedélyezték a román—palesztinai kereskedelmi kamarák országos müködését.** Bucurestiből jelentik: Minisztertanácsi jegyzőkönyvvel engedélyezték a román—palesztinai kereskedelmi kamarának az ország területén való müködését. A kamara alapszabályait a nemzetgazdasági miniszterium jóváhagyta.

— **Meghalt a nagybányai bányaszerencsétlenség áldozata.** Beszámoltunk arról a megrendito bányaszerencsétlenségről, amely a nagybányai kereszthegyi bánya negyedik szintién történt. Mint megirtuk, Tóth György munkás felett leszakadt a sziklamennyezet és a törmelék a szerencsétlen embert maga alá temette. Társai kiszabaditották és beszállitották a munkáskórházba, ahol most borzalmas kinok között meghalt. Tóth Györgyöt óriási részvét mellett temették el.

— **Ahol embereket áldoztak a tenger szellemének.** Rendkivül érdekes, képekkel illusztrált cikkben számolt be Tolnai Világlapja legujabb száma a guineai öböl kalóz-szigetein élő benszülöttek érdekes élet:éről. A legkiválóbb magyar irók novelláin, a rendkivül érdekes cikkek dus során és a nagyszerü folytatásos regényen kivül közel száz pompás képet talál az olvasó a népszerü képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma 10 lei.

— **Beszélgetés egy hindu herceggel a hosszu hatalság titkáról.** Rendkivül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl erről a Délibáb legujabb száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. Pompás illusztrált rádiómüsorokat, egyfelvonásos szindarabot, premierbeszámolót, szinházi pletykákat, nagyszerü filmrovatot és több mint száz szebbnél szebb képet talál az olvasó a népszerü szinházi képeslapban.

Multumire

Familiile Perco şi Marcovici aduc multumirile lor tuturor celor ce au ţinut să le aline marea durere incercată prin moartea iubitei lor *Maria Marcovici.*

A Marzescu-törvény alapján elitélt ujságiró folytathatja az ujságirást

A nagyváradi itélőtábla érdekes döntése

Nagyvárad. A Marzescu-törvény kiegészitéseként megjelent egyik későbbi törvény tudvalévőleg kimondotta, hogy az az ujságiró, akit a Marzescu-törvény alapján, tehát államellenes bün cselekmény miatt itélnek el, az itélet jogerőre emelkedésétől számitott három évig nem folytathat ujságirást. Ennek az utólagos törvénynek a rendelkezését alkalmazták is a Marzescu-törvény alapján eddig elitélt összes ujságirókkal szemben. Legutóbb Máramarosszigeten történt, hogy

egy ottani hirlapiró, aki a Marzescu-törvény alapján hat hónapra volt itélve, a fogházbüntetés kitöltése után tovább folytatta az ujságirást, ami miatt a máramarosszigeti ügyészség vádat emelt ugy a lapkiadó, mint az ujságiró ellen.

Minthogy a törvény ebben az esetben az ujságiróval szemben nem tartalmaz büntető szankciót, csupán azzal a kiadóval szemben, aki ilyen ujságirót alkalmaz, a máramarosszigeti törvényszék el is itélte kétezer lei pénzbüntetésre a lap kiadóját, az ujságirót ellenben felmentette. Az itélet ellen a lapkiadó felebbezett, de felebbezett az ujságiró is, aki magára nézve sérelmesnek tartotta az itélet indokolását, amely büntetést ró ki a kiadóra az ő alkalmaztatása miatt. A nagyváradi itélőtábla harmadik tagozata előtt dr. Major Nicolae, nagyváradi ügyvéd, a vádlottak védője rámutatott a felebbezési tárgyaláson arra, hogy

azt a pót-törvényt, amelynek alapján a máramarosszigeti ügyészség vádat emelt és a törvényszék elitélte a lapkiadót, már hatályon kivül helyezték és ebben csak a büntetőtörvénykönyv rendelkezései vannak érvényben, amelyek nem nyujtanak alapot oly itéletre, mint aminőt a máramarosszigeti törvényszék hozott.

Az itélőtábla harmadik tagozata 240—1939. számu itéletében helyt adott a védekezésnek és a törvényszék itéletének megváltoztatásával a lapkiadót is felmentette s kimondotta, hogy

a Marzescu-törvény alapján elitélt ujságiró zavartalanul folytathatja hirlapirói hivatását.

Az itéletben a főügyész is megnyugodott és igy az jogerős.

A temesvári római katolikus Temetkezési és Segélyegylet aradi kirendeltsége

A temesvári római katolikus Temetkezési és Segélyegyletnek megalakult az aradi kirendeltsége is, hogy önzetlenül segitséget nyujthassanak azzal, hogy a szegényebb sorsuak havi néhány lei befizetésével a maguk és családtagjaik tisztessséges eltemetéséhez szükséges összeget biztosithassák.

Az egyesület alapszabályai szerint beléphet minden 60 évnél nem idősebb római katolikus vallásu egyén. Ez egyesület keretében mindenki előre számot vethet azzal, hogy korának és anyagi viszonyainak megfelelően milyen biztositott tőke után, milyen havi dijat tud fizetni. Ez az előre megállapitott biztositási összeg utáni dij soha nem változik, akárhány haláleset is következik be a tagok között, a halálesetekkor pedig a hátra maradottak a teljes összeget kapják kézhez, levonások nélkül. Az egylet fizetőképessége nem a tagok létszámától függ, hanem a legnagyobb biztositótársaságokkal kötött viszontbiztositás révén, a szükséges összegek mindig csorbitatlanul a tag rendelkezésére állanak, levonás sohasem fordulhat elő.

Ha a tag tetszése szerint megállapitott 10—15—20 évi biztositási idő letelt, a tag többé semmit sem fizet, de a biztositást a hátramaradottak halálesetkor mégis teljes összegben megkapják. Ha egy tag 3 év után megváltozott anyagi viszonyai miatt nem tudná tovább fizetni a dijakat, akkor eddigi befizetése arányában annakidején kisebb összeget kap, de a befizetett tőkéje még ebben az esetben sem vész el. Az egyesület indokolt esetben a tagoknak külön segélyt is juttathat.

A római katolikus Temetkezési Egylet temesvári központja a multban kiérdemelte a legnagyobb bizalmat és elismerést. Az aradi kirendeltség is ugyanolyan szellemben és vezetés mellett létesült, mint a temesvári központ, igy éppen olyan bizalmat és elismerést érdemel. A római katolikus Temetkezési Segélyegylet aradi kirendeltségébe való beiratkozást, vagy a belépésre vonatkozó felvilágositással szolgálnak az egyesület hivatalos helyiségeiben: Arad, str. Episcopiei 20 szám, szerdán és szombaton d. e. 10—12, valamint hétfőn és péntéken d. u. 5—6 óra között.

SPORT KÖZLÖNY

Háromszázötven tagu olimpiai csapatot indit az Egyesült Államok a helsinkii olimpiai játékokon

Brundage Avery amerikai sportvezér nyilatkozata a finn fővárosban

Az utóbbi napokban Helsinkibe érkezett nemzetközi sportszaktekintélyek közül a legnagyobb rohamban Brundage Averynek, az ismert amerikai sportvezérnek volt része. Brundage ilyenformán kénytelen volt „sajtófogadást" is tartani, hogy ezen beszámoljon az amerikai tervekről.

— Az USA. — kezdte Brundage — tisztában van azzal, hogy Finnországnak nagy nehézségekkel kell megküzdenie a rendezés terén. Mindenben segiteni akarjuk a finn rendezőket.

— Az amerikai versenyzők már meg is egyeztek az egyik hajóstársasággal, hogy Amerikából egyenesen Finnországba szállitják az amerikai olimpiai csapatot, tehát a hajó nem áll majd meg minden egyes kikötőben. Természetesen az amerikaiak is az olimpiai faluban fognak lakni, saját szakácsukkal együtt.

— Körülbelül 350 főnyi csapatot akarunk küldeni — folytatta az amerikai sportvezér — ez ugyanannyi 1000 dollárt jelent. A 350.000 dollár előteremtését egyik amerikai honfitársunk, a finn származásu Nelson mérnök vállalta magára. Különleges levélzár-bélyegeket tervezett, ezeket 40 darabos ivekben 1 dollárért hozzuk forgalomba. A bélyegek sportjeleneteket ábrázolnak és igy például az egyik zöld szinü bélyegen a losangelesi olimpia 5000 méteres versenyének végküzdelme látható, amint a finn Lehtinen győz az amerikai Hill előtt.

— Szokás szerint az olimpia évében rendezzük meg válogató versenyünket — mondotta nyilatkozata befejező részében Brundage — de ugy, hogy csak két héttel az elutazás előtt hozzuk nyilvánosságra a válogatottak névsorát. Igy csak olyanok kerülhetnek be a csapatba, kik mind testileg, mind idegileg teljesen rendben vannak.

A junius 8-iki ünnepségek alkalmával ujból bebizonyult, hogy a fővárosi ANEF-stadion befogadóképessége milyen korlátozott. Ezért illetékes helyen azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a stadiont olyképen bővitik ki, hogy az 80.000 néző befogadására alkalmas legyen. A munkálatokat rövidesen megkezdik.

*

A brăilai példán felbuzdulva, a két craiovai egyesület, a Craiu Iovan és a Rovine Grivita is fuziót határozott el és az uj alakulat „Fratii Buzesti" néven fog szerepelni, amennyiben sikerül elérniök, hogy az A) ligába sorozzák Craiova reprezentáns sportegyesületét.

*

Az Unirea Tricolor és a Gloria CFR megegyeztek a B) ligás selejtező mérkőzések játékvezetőinek személyeiben és igy a galati-i mérkőzést Xifando (esetleg Stanciu dr.), a bucuresti-i meccset pedig Morar Teofil dr. fogja vezetni.

*

Buenos Airesből jelentik, hogy az argentin labdarugószövetség átirattal fordult a FIFA titkárságához, amelyben kérte, hogy az 1942. labdarugó világbajnoki torna megrendezésével bizzák meg Argentinát.

*

Az angol szövetség értesitette az Ambrosianát és az Ujpestet, hogy a vasárnapi budapesti KK-mérkőzésre amelyet a két csapat lebonyolit Dale játékvezetőt delegálta aki szombaton érkezik meg Budapestre.

O **Letiltották az Admirát.** A német sporthatóságok a bécsi Admira játékjogát junius 30-ig felfüggesztették. Klacl nevü játékosát pedig örökre eltiltották a futballtól.

O **LONDONBAN AD REVANSOT AZ ANGOL VÁLOGATOTT A BUCURESTI-I MÉRKŐZÉSÉRT. Az FRFA-hoz tegnap levél érkezett az angol labdarugószövetségtől, amelyben az angolok köszönetet mondanak azért a szivélyes fogadtatásért, amelyben csapatukat Bucurestben részesitették. A levél még megemliti, hogy az angol szövetség kész örömmel hajlandó revansot adni Londonban és ennek a mérkőzésnek időpontját később fogják megállapitani.**

O **Folytatódnak a Szablóczky vándordiiért folyó oldboys-küzdelmek.** Vasárnap folytatódnak az oldboys küzdelmek melyek tudvalevőleg a Szablóczky-vándordij idei birtoklásáért tartanak. Az AAC (CAA)-pályán délelőtt fél 10 órakor Astra—AMTE, 11 órakor AAC (CAA)—Vulturul, délután háromnegyed 6 órakor Gloria—ATE (SGA), 7 órakor Hakoah—Tricolor találkozó lesz.

O **Caralulis nyerte** a férfi egyes versenyt a „Bucuresti-i Hónap" teniszversenyein. Tegnap fejezték be Bucurestiben a nagy tenisz-versenyt, amelynek férfi egyes versenyében a döntőben Caralulis 6:4, 7:5, 4:6, 6:1 arányban győzte le Schmidtet. A vegyespáros döntőjében a Caralulis—Wertheim-kettős 6:0, 5:7, 6:3 arányban nyert a Schmidt—Berescu-pár ellen.

O **A Hungária német—svéd turája.** A budapesti Hungária csapata tegnap indult el közel négyhetes német—svéd turájára, amelynek során Németországban két, Svédországban pedig öt mérkőzést bonyolit le a magyar csapat. A turán a következő játékosok vesznek részt: Szabó, Ujvári, Kiss, Biró, Négyesi Sebes, Turay, Dudás, Csomor, Müller, Cseh, Kisuczki, Titkos, Turán és Szabó III.

Értékes dijakkal

Nagyszabásu körmérkőzést rendez a Titanus

Vasárnap kezdődnek a körmérkőzések

A Titanus agilis vezetősége körmérkőzés lebonyolitását határozta el, melyen a rendező egyesület futballcsapatán kivül a Tricolor, a Crisana és a Banatul vesznek részt. A körmérkőzés pontra és gólarányra, nem pedig kieséses rendszer szerint kerül lejátszásra és a rendező egyesület valamennyi résztvevő egyesületet értékes dijakkal jutalmaz. A körmérkőzés győztese egy remek kivitelü nikkelezett futball-labdát nyer, a második helyezett 12 ezüstözött érmet, a harmadik 12 bronzérmet, a negyedik pedig a Titanus selyemzászlóját. A sorsolást is megejtették és ez az alábbi:

Junius 25: Tricolor—Banatul, Titanus—Crisana.

Julius 2: Tricolor—Crisana, Banatul—Titanus.

Julius 9: Banatul—Crisana, Tricolor—Titanus.

Vasárnap mutatkoznak be a Hercules-klub ifju „Herculesei"

Az aradi birkozóversenyeknek valamikor hatalmas közönségük volt és a gyakori versenyek mindig nagy érdeklődés mellett folytak le. Sok nagy országos s számos nemzetközi összecsapás füződik az aradi Hercules klub, illetve jogelődje a Toldi klub nevéhez és az aradi birkózók sok dicsőséget szereztek Aradváros sportjának.

A Hercules klub egyike azoknak az egyesületeknek, amelyek a mostoha gazdasági körülmények között sem hagytak fel a nevelő munkával és mely csendben, feltünés nélkül dolgozik az egyetemes sport érdekében. A régi nagy versenyzőgárda tagjai részben kiöregedtek, részben felhagytak a klub által kultivált birkozósporttal, de az egyesület vezetősége bámulatosan rövid idő alatt teljesen uj, fiatal gárdát nevelt, amely a komoly edzések bizonysága szerint, méltó lesz a régi kiváló birkózókhoz. A Hercules fiatal gárdája vasárnap mutatkozik be és ezen a versenyen mintegy 25—30 rendkivül tehetséges birkozó lép szőnyegre, hogy bemutassa a közönségnek, mire képes egy agilis, tisztán a sportért dolgozó egyesület. A rendkivül érdekesnek igérkező versenyt a Hercules a Iosif Vulcan uccai iskola tornatermében, délután 4 órai kezdettel bonyolitja le és a versenyre a belépés dijtalan.

O **A Birótestület felhivása.** Az aradi futballbirótestület közli a játékvezetőkkel, hogy a jövőben a biródelegálási táblát Manea Dimitrie Bul. Reg. Maria 8. sz. alatt levő üzletében függesztik ki és a játékvezetők delegálásaikat ott is vehetik át.

O **Készül az AMTE (AMEFA) oldboys-csapata.** A piros-feketék vezetősége felhivja a következő oldboys-játékosokat, hogy pénteken délután fél 7 órakor az AMTE (AMEFA)-pályán okvetlenül jelenjenek meg az edzésen. Az oldboys-játékosok névsora a következő: Czakó György, Korom Andor, Reinhardt István, Morócz Péter Morócz Géza, Merfi Imre, Steiner Ede, Blaskovits Lajos, Szikula Lajos, Stoffa Sándor, Czégka Tibor, Auer János, Tóth Ferenc, Vasvári József, Schneider Gyula, Fuhrmann Gyula, Frauheim János, Kitzinger István, Nedabilek László, Dragomir Ioan.

A fehér ember világhatalma ellen harcol Japán a Távol-Keleten

Európa uralmát Anglia képviseli — ezért támadja a Felkelő Nap országának hadvezetősége a brit világbirodalmat

Az európai nemzetek egysége megszünt a világpolitika színpadán

Európa egységének és egyensulyának mai bomlása magával hozta, hogy

megrendült az a hatalmi helyzet is, melyet a 19-ik században a fehér ember magának az egész világon felépitett.

Ez akkoriban csakis ugy volt lehetséges, hogy Európa a világ többi szines és sötét részeivel szemben nagyjából egységes képet mutatott s az Európán kivüli világrészek hatalmai — már a 19-ik század technikai és indusztriális haladásától való elmaradottságuk miatt is — nem kapcsolódhattak bele európai államok ellentéteibe és viszályaiba.

A fehér embert és Európát ekkor nagyjában az angolszász faj képviselte a világ előtt.

Az angol világbirodalmat elragadtatott szemlélői a római Impérium fénykorához hasonlitották, — feledvén, hogy az angol birodalomnál hiányzott az egység és az összefüggés, mely Rómánál — a Földközi-tenger medencéje révén — mégis csak megvolt s feledvén, hogy e ragyogás után könnyen következhetnek barbár korszakok is. Hiszen már ekkor sem volt titok, hogy Ázsia, ez a legősibb és folytonos meglepetésekkel teli kontinens a 19-ik században sem nyugodott meg, — sőt

éppen a fehér ember tulhatalma és az általa hozott mechanikus technikai civilizáció révén uj rengésbe jöttek ennek a roppant világrésznek népei s soká ellanyhult ösztönei.

Vajjon hogyan felelhet Ázsia Európának? — ez a nagy kérdés a 19-ik század utolsó harmadától foglalkoztatja izgatón a gondolkozó ázsiaiakat. Kétségtelen, hogy a hindu módszerek a maguk aszkétikus révületével nem vezettek célhoz s ujra bebizonyult, hogy India nehezen lehet, — ami különben sohasem is volt — a világtörténet alanya, sokkal inkább tárgya csupán.

A Kelet ismerői előtt az sem volt titok, hogy a 19-ik század utolsó harmadától fogva

milyen sokféle kapcsolatok szövődtek Japán és India között.

A Monszunországok geopolitikai összefüggése és törvényszerüsége ujra éreztetni kezdte hatalmát. A gyilkos, vagy áldó nagy ázsiai szél a Sárga-tengertől Indiáig egyetlen hatalmas egységbe fogja a természet erejével a délázsiai országokat; valaha különleges és szép civilizációk virágzottak ki lehellete nyomán — most meg

az uj japán imperializmus fogja be a monszunt gyors rohanása elé, amint arra törekszik, hogy sorra birtokába vegye a fehér ember pozicióit.

A számitás nagyon világos és érthető: Európa többé nem egységes s a megoszlott Európa többé nem áll az angolszász gyarmatositás mögött — másrészt pedig a hindu aszkézis a maga tehetetlenségével nagy ellenfél ugyan Anglia számára, de másfelől lefogja mégis India energiáit, ugyhogy majdan egyszer Japánnak itten semmiféle különleges ellentállástól nem kell tartania.

Kelet-Ázsia — Japán „élettere"

Igy lesznek elvont és tudományos elméletekből organikus világpolitikai hatóerők. Az „élettér", a „nagy terek", a „tereken tulemelkedő hatalmak" törvényszerüségei soká csupán a német geopolitikai tudomány elméleti kellékei voltak. De mára ott látjuk jelenlétüket az európai s ázsiai politikai fejlődés összes megnyilvánuláseiban.

Itt fölösleges is a német—olasz tömb európai és világpolitikai hatását elemeznünk; Ázsia szempontjából ennek főképpen az a jelentősége, hogy megbontja azt az „európai egységet", melyet eddig a világ többi részei felé Anglia képviselt. Ha Anglia adott olyan soká formát és hatalmat Európának a világ előtt, ugy most a tengely államai a maguk északdéli hatalmi és szellemi tendenciájával kilenditik az „európai egyensulyt" eddigi állapotából.

Anglia pedig éppen azáltal nyert Európában és a világ többi részein szabad kezet, hogy az „európai egyensulyt" nem fenyegette veszély. Mihelyt az európai egyensuly valamely szárazföldi tulhatalom révén megbontatik, Anglia helyzete is rögtön veszélybe került: igy volt ez már Napoleon idején is, aki éppen ugy vágyakozott Indiára, mint Nagy Sándor óta a földrész összes hatalmasai.

A mostani egyensulyozatlan világpolitikai helyzetet komplikálja még az a körülmény is, hogy Ázsia keletén felemelkedett egy uj világhatalom, melynek éppen ellenkezők az érdekei, mint Angliának.

Japánt sokan és szivesen hasonlitották szigetországi helyzete miatt Angliához. Holott ez az összehasonlitás éppen Japán és Ázsia viszonyainak félreismeréséből eredt. Angliának érdeke az európai egyensuly, de Ázsiában ennek paralleljéről nem lehet szó. Európa finoman tagolt mivoltának éppen ellenkezője az ázsiai kontinens óriási tömb- és anyagszerüsége; az európai arányokkal homlokegyenest ellenkeznek a végtelen ázsiai arányok s ha Európában szellem és politika az arányon, az egyensulyon, a mértéken épül fel, az óriási ázsiai lehetőségek a szellemet és a politikát itten éppen az ellenkezőre nevelik. Ezért volt

Ázsia mindig az óriási birodalmak, óriási hatalmi koncentrációk, népvándorlások és nagy birodalomalapitások földje.

Ázsiának és Európának különbözők a mértékei s az európai és ázsiai politikai módszerek és arányok éppen ezért összemérhetetlenek.

Japán akkorra jelent meg döntő hatalomként Ázsiában, mikorra ez az óriási kontinens darabjaira töredezett.

Természetesen Japán nem haladhatna olyan könnyen előre Ázsiában, ha vele szemben egy olyan Kina állana, mely hozzá hasonlóan átvette volna az európai technikai civilizációt. Kézenfekvő, hogy Japánnak érdeke Ázsia széttöredezettsége, — sőt ezt maga is igyekszik mindenképpen előmozditani, különféle kinai kormányok felállitásával és a mandzsu függetlenség oltalmazásával. Itten az a paradox helyzet áll elő, hogy

mig valaha az európai hatalmak készitették elő a maguk koncesszionális és gazdasági politikájával Kina belső bomlását, addig most éppen Anglia és Amerika azok, melyek a japán törekvésekkel szemben Kinát minél egységesebbnek szeretnék ujra látni.

Japán előrehaladásának emellett jelentős akadálya az ujra erőre kapott Kina ellenállása, mely természetesen nem lehetne ilyen méretü a nyugati hatalmak segitsége nélkül. S itt döntő módon szólhat bele a dolgokba Oroszország, mely azonban most meglehetősen tartózkodó; de még

nemrég volt idő, mikor a japán törekvésekkel szemben közösek voltak a Szovjet, Anglia és Amerika érdekei, mint olyan hatalmakéi, melyek a legnagyobb tömegben képviselik a fehér emberiséget.

Azsia egysége és a japán imperializmus

Miközben tehát Európában az ugynevezett tengelyhatalmak és demokratikus hatalmak ellentéte lazitja befelé és kifelé a kontinens erejét, Japán a tengelyhatalmak európai eredményeire támaszkodva és ismervén a tengely angolellenes magatartását, sorra el akarja foglalni a fehér ember keleti pozicióit. Ázsia válsága itt kapcsolódik bele a világ válságába. Nem mintha önmagánál fogva a mai Ázsia válságban volna. Ellenkezőleg, a világ uj technikai, indusztriális és emberi fejlődése még rengeteg lehetőséget találhat Ázsia népei között. Nem érdektelen e szempontból éppen a Szovjet funkciója, mely Belső-Ázsia népeit éppen ezzel a technikai civilizációs munkával köti le maga mellett és zárja el őket a különféle lehető, vagy készülő ázsiai bomló és fehérellenes törekvésektől. Hasonló szándékok lebegnek kétségkivül az angol vagy amerikai politika előtt is, mely éppen mostanában készült erre a civilizációs utra térni az eddigi kizsákmányoló s mereven kommerciális politikától; de hogy Anglia és Amerika keletázsiai, illetve elsősorban kinai helyzete ilyen emberies fordulatot vegyen, abban mégis elkéstek ezek a hatalmak Japán felemelkedése miatt. A japán hóditás ezzel szemben elsősorbn is nemzeti, illetve faji jellegü és éppen innét van roppant dinamikája is. Sokat beszéltek már arról, hogy

milyen gazdasági okok késztetik Japánt, ezt a tulnépesedett, bizonytalan geológiai helyzetü, erősen indusztriális, proletár szigetországot erős szárazföldi terjeszkedésére; de nem hangsulyozták még eléggé a kérdés jelenlegi stádiumában a japán imperializmus és a japán élettérfoglalás céljait.

Kétségtelen, hogy Japánnak is számolnia kell azokkal a mély ázsiai törvényszerüségekkel, melyek eldöntötték az ottani birodalmak s hóditások sorsát. De a fehér ember nem bizhatja magát a történet ki tudja mikor következő itélkezésére.

Angliának és az Atlanti-óceán népeinek a japán hóditás nemcsak azért kellemetlen, mert jelentős anyagi érdekeiket veszélyezteti, hanem mert igen hamar elérheti Indiát is, ahonnét a világ mai összefüggései mellett hamar meghódithatók Európa küszöbei.

Természetesen a lehetőségek még távolról sem láthatók előre, milyen állást foglalnának el ezzel a japán terjeszkedéssel a tengely hatalmai, melyek ma sulyt vetnek a japán szövetségre, de amelyek mégis csak az európai emberi és szellemi közösség részesei.

G. L.

Kétmillió lei értékü aranypénz egy cigánykaravánnál

Chitilaról jelentik: A chitilai csendőrörs néhány nappal ezelőtt feljelentést kapott és abban közölték, hogy a helység határában tanyázó cigánykaraván birtokában nagyértékü aranypénzek vannak. A csendőrség átkutatta a cigányok sátrait és azokban mintegy kétmillió lei értékü aranypénzt találtak. A cigányokat őrizetbe vették és megindult a vizsgálat annak megállapitására, hogy a nagymennyiségü aranypénz miképpen került a cigányok birtokába.

Hogyan ujitják meg háromévenként a szenátust?

Bucurestiből jelentik: A szenátus uj házszabálya érdekes ujitásokat tartalmaz a törvényjavaslatok benyujtása és megszavazása tekintetében. Igy előirja, hogy a törvényjavaslatot, miután a szenátus benyujtását tudomásul vette, a szakbizottság elé kell utalni, amely 24 órán belül megválasztja az előadót, 15 napon belül pedig el kell készülnie a javaslat tanulmányozásával, illetve meg kell szövegeznie módositó inditványait. Az általános vita során a miniszterek és az előadókon kivül a feliratkozott szenátorok is felszólalhatnak, beszédük azonban nem haladhatja meg az egy órát.

Ismeretes, hogy a választójogi törvény értelmében a választott szenátorok egyharmadát három évenként ujra választják. Az uj házszabály szerint az első három év leteltével a választott szenátorokat három csoportra osztják s sorshuzás dönti el, hogy melyik csoport veszti el mandátumát. A sorshuzást a szenátus elnöke végzi. A hatodik év végén a két megmaradt csoport között huz sorsot az elnök. Azok, akik a sorshuzás alkalmával nem estek ki, a 9-ik év végéig megtartják mandátumukat.

Sáskaveszedelem!

Chisinaúból jelentik: Nagy riadalmat okoztak Orhei és Iasi megyékben a községek határain megjelenő sáskarajok. A sáskák hosszu ideje nem mutatkoztak ekkora nagy számban és az a veszély fenyeget, hogy a termés igen jelentékeny részét elpusztitják. Különösen Orhei megyében aggasztó a helyzet. A hatóságok értesitették a Dnyeszter-tartomány helytartóságát, ahonnan bizottság szállott ki a helyszinre.

A mult évben repülősáskák vonultak át ezen a területen és petéiket lerakták. A napok óta tartó rendkivüli meleg időjárás elősegitette a peték kikelését és ezért szaporodtak igy el a sáskák. A falvak lakosai elkeseredetten harcolnak a kártevők pusztitásai ellen. Árkokat ásnak és minden eszközt igénybe vesznek termésük megmentése érdekében. Iasi megyében a közigazgatási hatóságok is résztvesznek a munkában. Mint Vasluiból jelentik az elmult éjszaka Dobrovăţi községben 35 hektár területen pusztitották el a sáskák a buzatermést.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Junius 25-ig meghosszabbitották az egyenértékadó-vallomások beadásának határidejét

A pénzügyminisztérium bélyegügyi igazgatósága junius 25-ig meghosszabbitotta az egyenértékadóvallomások benyujtási határidejét. Erre a meghosszabbitásra azért volt szükség, mert

a bélyegtörvény 16-ik szakaszának módositása április elseje óta egészen más alapokra fektette az egyenértékadó kiszámitását és behajtását.

Április elseje előtt csak a természeti adottságuknál fogva ingatlan vagyonok fizették ezt az adót, de az uj törvény egyrészt egyenértékadóval sujtotta azokat a vagyontárgyakat is, amelyek csak rendeltetésüknél fogva tekinthetők ingatlanoknak, másrészt pedig a természetüknél fogva ingatlanoknak tekintendő vagyontárgyak közé sorozta azokat az épületeket, telkeket, berendezéseket és üzemeket is, amelyek valamilyen vállalat céljaira szolgálnak.

A minisztérium az egyenértékadónak ezt a kiterjesztését azzal az elgondolással iktatta törvénybe, hógy miután a felsorolt vagyontárgyakat rendeltetésük igen hosszu, vagy talán örök időkre kivonja az adásvételi forgalomból, a kincstárnak joga van ahhoz, hogy az igy elméletben elvesztett illetékek és adók fejében egyenérték-ellenszolgáltatást kapjon.

A törvény módositása ellen azonban rengeteg panasz keletkezett. Az érdekelt cégek rámutattak arra, hogy a törvényvéleményező tanács már 1933. január elején kategórikusan kimondotta, hogy gyárak, kereskedelmi vállalatok és bankok épületeire kivetett egyenértékadót el kell törölni, mert ezek az ingatlanok hozzátartoznak a tulajdon-, vagy a bérlővállalat gazdasági tevékenységének apparátusához, vagyis termelési eszközöknek tekintendők, amelyek nem idegenithetők el anélkül, hogy a vállalat tevékenysége, tehát az egész gazdasági élet és maga a kincstár is kárát ne látná. Ennek ellenére a módositott törvényszakasz végrehajtására kiadott körrendelet még meszszebbmenő értelmezést adott az egyenértékadó kiterjesztésének, mint maga a törvény és arra utasitotta az adókivető közegeket, hogy az idegen telken épült üzemek, épületek és berendezések is kötelesek egyenértékadót fizetni, ugyszintén az államtól koncesszióba kapott, bérelt, vagy haszonbérbe vett területek is.

A sok panasz hatása alatt a pénzügyminisztérium tanulmányozás tárgyává tette ezt a kérdést és miután döntést még nem tudott hozni, junius 25-ig meghosszabbitotta az egyenértékadóvallomások benyujtásának határidejét.

Sulyos kártéritésben marasztalták el a szeszmonopolt

Egymillió nyolcszázezer lei megfizetésre kötelezték

Kolozsvárról jelentik: A szeszeladási koncessziókat 1935. május havában árlejtési uton adta ki a szeszmonopol. A koncessziók odaitélését több per követte, amelyek közül egy igen érdekes ügyben most hangzott el a másodfoku táblai itélet. Az egyik ilyen szeszelosztási koncesszió elnyeréséért több kereskedőn kivül egy szövetkezet is pályázott. Az árlejtés megtartása után az egyik kereskedő távirati értesitést kapott a szeszmonopoltól, hogy ajánlatát, mint a legkedvezőbbet, elfogadták és egészitse ki a garanciát a szerződés megkötése végett. Pár nap mulva azonban a kereskedő arról értesült, hogy a szövetkezeteknek járó kedvezményes elbirálás figyelembevétele mellett, a szövetkezet ajánlatát fogadták el a legkedvezőbbnek és ennek alapján a koncesszióra vonatkozó szerződést meg is kötötték.

A kereskedő erre kártéritési pert inditott a szeszmonopol ellen és a kövekezőkép érvelt: Az általa benyujtott ajánlat elfogadásával a megállapodás tulajdonképen már létrejött és ehhez nem feltétlenül szükséges a szerződés aláirása. Másodsorban pedig a szövetkezeteknek az árlejtésekre vonatkozó kedvezménye csak akkor vehető figyelembe, ha ezt az illető szövetkezet igényli, ami a jelen esetben nem történt meg. A szeszmonopolnak erre a kedvezményre való hivatkozása tehát nem indokolt. A pénzügyminisztérium ezzel szemben arra hivatkozott, hogy az állammal kötött megállapodások csak a szerződés aláirásával válnak érvényesekké, másrészről a szövetkezeti törvényben a szövetkezetek számára biztositott kedvezményt a monopolnak kötelessége volt figyelembe venni. A kolozsvári törvényszék a kereskedő számára 2.5 millió lei kártéritést itélt meg. A tábla a pénzügyminisztérium felebbezése folytán a napokban döntött a kérdésben, a törvényszék elvi álláspontjait elfogadta, a kártéritési összeget 1,800.000 leire mérsékelte.

Gheorghiu tengerészeti államtitkár a viziutak fontosságáról

Gheorghiu tengernagy, a tengerészetügyi miniszterium államtitkára érdekes beszédet mondott a legfelsőbb szállitási tanács legutóbbi ülésén. Az államtitkár beszédében hangsulyozta a viziutak fontosságát és rámutatott arra, hogy mig

> például egy vagon árunak Galati-ból Hamburgba vasuton való szállitása 90 ezer leibe kerül, a vizi uton való szállitás ugyanezen az utvonalon mindössze 10 ezer leit igényel.

Az 1936-os évben a romániai kivitel 87 százalékát viziuton bonyolitották le és csak 13 százalék nyert vasuton lebonyolitást. A vizi uton lebonyolitott kivitelből

> a romániai hajóstársaságok mindössze 8 százalékkal részesültek, mig 92 százalékát a kivitt árumennyiségnek külföldi hajók szállitották el.

Ezért a szállitásért Románia 5 milliárd leit fizetett, mig a román hajók ennek még egy tizedét sem keresték meg. Végül a tengernagy hangsulyozta, hogy

> a háboru viseléséhez szükséges anyagokat is 77.15 százalékban vizi utakon hozzák az országba és csak 22.85 százalékot vasuton vagy autón.

A tengernagy beszéde befejezésében annak szükségességét hangsulyozta, hogy az országban hajókat épitsenek és arra utalt, hogy Romániának meg van a kijárata a tengerhez, de nem rendelkezik a szükséges tengeri közlekedési eszközökkel: a hajókkal.

A tengelyhatalmak vásárolják a mexikói petróleumot

Mexikó-City. Mexikó petróleumtermésének legnagyobb részét most már a tengelyhatalmak veszik át. A hétfőn kiadott hivatalos jelentés szerint a mexikói petróleumkivitel, amely az angolszász hatalmakkal kitört viszály óta erősen csökkent, az utóbbi hónapokban megint emelkedő irányzatot mutat, mert

> **Németország és Olaszország nagy tételekben vásárolják a mexikói petróleumot.**

Május folyamán Mexikó közel kétmillió tonna petróleumot exportált és ennek a mennyiségnek a legnagyobb részét Németország és Olaszország vette át.

= **A jövőben a gazdasági jellegü törvényjavaslatokat előzetesen véleményezés végett a Legfelsőbb Gazdasági Tanácshoz kell küldeni.** A szenátus legutóbbi ülésén a házszabályok tárgyalásakor a 28. szakaszt ugy szövegezték meg, hogy a jövőben a gazdasági jellegü törvényjavaslatok esetében előzetesen ki kell kérni a Legfelsőbb Gazdasági Tanács véleményét is. Ez a kötelezettség azokra a törvényjavaslatokra vonatkozik, amelyeket kormány-kezdeményezésből terjesztenek a parlament elé. Igy tehát ezentul a gazdasági jellegü törvényjavaslatokon nemcsak a legfelsőbb törvényelőkészitő bizottság, hanem a Legfelsőbb Gazdasági Tanács véleményezése is kell szerepelien.

Nem kobozza el az állam senkitől az aranyat

A Banca Nationala a következő nagyfontosságu közleményt adta ki:

Az 1938. évi szeptember 14-én megjelent 3203. sz. törvényrendelet, amely módositja a nemesfémekről szóló törvényt, előirja, hogy az arany-érme tulajdonosai, bármely formában legyenek is ezek az érmék, tehát akár nyakláncon legyenek is, csak a Nemzeti Bank utján adhatók el.

De a tulajdonosok jogositottak ezt maguknál is tartani.

Az ország érdekeivel szemben ellenséges rosszakaratu hirterjesztők ama hire, hogy az állam ezeket az aranyakat el fogja kobozni, hamis és alaptalan.

Akik ilyen arany-érmékre, mint zálogra kölcsönt akarnak kapni, szintén csak a Banca Nationalánál szerezhetik ezt be.

Senki el nem adhat, nem vehet, nem szállithat, őrizetbe nem fogadhat, szóval semmiféle müveletet nem csinálhat ezekkel az érmékkel a Nemzeti Bank irásos felhatalmazása nélkül.

Ugyanezek a megszoritások állanak fenn a következő aranynemüekre: 1. öntött arany, bárhonnan származik is, 2. égetett arany, 3. aranypor, 4. amalgam, felolvasztott arany.

A vámhivatalok szigoruan ellenőrzik az aranyforgalmat. Mindenkinek kötelessége az ország érdekében az arannyal üzött manipulációt feljelenteni. Aki a törvényt megszegi, 2 évig büntethető és kétmillió lei-ig birságolható.

= **Augusztus elsejéig fogad el az aradi társadalombiztositó pénztár gázálarc-megrendeléseket.** Az aradi társadalombiztositó pénztár igazgatósága a következőket közli: A gázálarcok beszerzésének végső határidejét augusztus elsejében állapitották meg. Azokat, akik eddig a határidőig a gázálarcokat nem rendelték meg és azok ellenértékét nem fizették ki, szigoru büntetéssel sujtják. Augusztus elsején megkezdik az ellenőrzést arra vonatkozóan, hogy kik tettek eleget fenti kötelezettségüknek. A rendeléseket a társadalombiztositó pénztárhoz kell beadni, amely azokat illetékes helyre továbbitja. Egyben a társadalombiztositó pénztár felhivja azokat, akik a gázálarcokat nála megrendelték, a gázálarcok ellenértékét azonban nem fizették be, hogy az esedékes összegeket haladéktalanul juttassák el a társadalombiztositó pénztárhoz, mert az összeg lefizetése nélkül a megrendelés érvénytelen.

Szórakozási és tanulmányi utazások
a Hamburg-Amerika Linie
hajóival vidámságot, egészséget és tudást nyujtanak.
Hapag 1939. évi északi utazások

1. Hapag-utazás a Keleti-tengeren és Norvégiába
junius 27-től julius 13-ig.

1. Hapag-utazás Skócia, Izland, Spitzbergák és Norvégiába
julius 15-től augusztus 7-ig.

Hapag észak-tengeri utazás a norvégiai partoknál
julius 21—24-ig.

2. Hapag-utazás Skócia, Izland, Spitzbergák és Norvégiába
julius 26-tól augusztus 15-ig.

2. Hapag-utazás a Keleti-tengeren és Norvégiába augusztus 10—26-ig.

Fenti utazások a „MILWAUKEE" és „St. Louis" motoros hajókkal.

Felvilágositások és prospektusok:
Hamburg-Amerika Linie
képviseleténél
Künstler Utazási Iroda
ARAD, Bul. Regina Maria 24. Tel. 10-86.

Közvetlen összeköttetés Brassó és Braila között

Az elmult napokban vette kezdetét a Brassó és Braila között létesitendő közvetlen utvonal épitési munkálata. Ennek a fontos utvonalnak a gazdasági és stratégiai jelentőségét felesleges kü lönösebben méltatni és hir szerint az utat igen rövid idő alatt épitik meg. Jelentős fatermelő és szőlészeti terep jut ilyenformán értékesitési lehetőséghez, másrészről Erdély termékeit közvetlenül kapcsolatba hozzák a Dunával és a tengerrel. Másrészről stratégiailag is fontos vonalat kapunk a védőszervezet kiépitésére. Ugyancsak nagy jelentőséggel bir az épitendő utvonal turisztikai szempontból is.

A Hangya-szövetkezetek szabadon tarthatják gyüléseiket és visszakapták italmérési engedélyüket

Bucureştiből jelentik: A „Hangya" Szövetkezetek vezérigazgatósága két hónappal ezelőtt emlékiratot nyujtott át a kormánynak és ebben felsorolta a Szövetkezetek sérelmeit. Az illetékes hatóságok szerdán intézkedtek az ügyben, megengedték a szövetkezetekkel kapcsolatos gyülések megtartását és visszaadták a szövetkezeteknek az italmérési engedélyeket.

= **Uj törvény készül a kereskedelmi moratóriumról.** Az elmult évben kiterjesztették az egész országra a kereskedelmi moratóriumnak azt a rendszerét, amely eddig csak az ókirályságí törvényhozásban volt ismeretes. Ennek értelmében a fizetési nehézségekkel küzdő vállalatok esedékessé vált tartozásaik kiegyenlitésére legfeljebb hat hónapi haladékot kérhetnek a törvényszéktől, amely a kérés felett az érdekelt hitelezők meghallgatása után határoz. Az uj kereskedelmi törvény, amely csak 1940. január elseiével lép életbe, ismét visszaállitja a kényszeregyezségi intézményt. A kormányzat azonban ugy határozott, hogy addig nem tartja fenn a kereskedelmi moratórium mai rendszerét, hanem azt uj alapokra helyezve uj törvényt készit. A törvényelőkészitő tanács már megkezdte az uj moratórium-törvény megszövegezését s igy az előreláthatólag rövidebb időn belül életbe is lép.

= **Hirek a fényképészeti cikkeket forgalombahozó vállalatok kartelljéről.** Az „Argus" cimü bucureşti-i tekintélyes közgazdasági lap jelentése szerint azok a nagy cégek, amelyek fényképészeti cikkeket hoznak forgalomba, kartellbe tömörültek. Bár a kartell hivatalos megalakulására még nem került sor, az Argus megemliti, hogy az emlitett képviseletek körzeteket állapitottak meg, amelyekben az egyes cégek dolgoznak, másrészt pedig a kartell első eredményeképen 30 százalékkal emelték az árakat. Az „Argus" annak a véleményének ad kifejezést, hogy az uj kartell nem maradhat fenn sokáig, annál is inkább, mert az érdekeltek élénk tiltakozásukat jelentik be az áremelések ellen.

= **Románia várható gabonafölöslege: 150 ezer vagon buza és 100 ezer vagon tengeri.** Bucurestiből jelentik: A Tempo érdekes összehasonlitó kimutatást közöl Románia gabonatermése és a világtermés között. Eszerint 1939—1940-ben a világ gabonatermését 12 millió 200 ezer vagonra becsülik. Romániának a termése viszont előreláthatóan 450 ezer vagon buza és 489 ezer vagon tengeri lesz. A gabonafogyasztás az egész világon 10 millió 600 ezer vagon, Románia fogyasztása 300 ezer vagon buza és 380 ezer vagon tengeri. Ha ezek a terméskilátások beválnak, Romániának buzában 150 ezer vagon, tengeriben pedig 100 ezer vagon fölöslege lesz.

Rádióműsor

— Romániai időszámitás. —

PÉNTEK, JUNIUS 23

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Könnyü német zene lemezeken. 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13.05: Rádiózenekar. 13.35: Felolvasás. 13.45: A zene folytatása. 14.10: Hirek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időszerü közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Az irodalmi és müvészeti élet Angliában. 19.17: Angol zene lemezeken. 20: Radu Vulpe előadása. 20.15: Costica Dumitrescu zenekara. 21.05: Puccini: Pillangókisasszony. Három felvonásos opera. 21.50: Hirek, sportközlemények. 22.55: Hirek. 23.45: Hirek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hirek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hirek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Solár Vilma zongorázik. 13.40: Hirek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 Országos Postászenekar. 15.30: Hirek. 17.15: A rádió diákfélórája. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. 18.10: Széchenyi szabad nemzete. Joó Tibor előadása. 18.40: A rádió szalonzenekara. 19: Sportközlemények. 20.15: Hirek. 20.25: Vasutasdalárda. 21: Nép és föld az uj magyar irodalomban. Kállay Miklós előadása. 21.30: Operettrészletek. 22.40: Hirek, időjárásjelentés. 23: Weidinger Ede szalonzenekara.

Budapest II. 19.50: Banda Ede cimbalmozik. 20.30 Az örök Sáros. Passuth László dr. előadása. 21: Hirek. 21.20: Hanglemezek. 22.30: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, JUNIUS 24.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Északi zene lemezeken. 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13.05: Lemezek. 13.35: Előadás. 13.45: A zene folytatása. 14.10: Hirek. 14.30: Bécsi operettlemezek. 15.10: Időszerü közlemények. 17: A Straja Tarii szervezet órája. 18.15: A Munca si Voie Buna szervezet órája. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Emil. Riegler Dinu előadása. 19.32: Keleti zene lemezeken. 19.50: D. Burileanu tanár előadása, a klasszikus és a modern közti különbségről. 20.05: Rádiózenekar. 21: Rádióposta.

Radio-Bucuresti. 21.20: Melody Jazzenekar. 22: Hirek, sportközlemények. 22.15: Xilofon, gitár, akkordeon, éneklőfürész és szakszofonhangverseny.

Radio-Romania. 21.15: Helyszini közvetités Brassóból. Az Andrei Saguna liceum ének és zenekarának hangversenye.

Radio-Romania, Radio-Bucuresti. 23.05: Hirek. 23.15: Tánclemezek. 23.45: Hirek külföldre franciául és angolul.

Budapest I. 7.45: Torna, hirek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hirek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: A rádió szalonzenekara. 13.40: Hirek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hirek. 17.15: Tarka gyermekdélután. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. 18.10: Illniczky László jazzenekara játszik. 18.35: A rádió postája. 19: Csorba Gyula cigányzenekara. Vadász László tárogatózik. 19.55: Lemberkovics Jenő emlékezete. 20.15: Hirek. 20.25: Ravel La valse. Szimfónikus tánc hanglemezről. 20.40 A faun. Vigjáték. 22.40: Hirek, időjárásjelentés. 23: Oláh József, a gerai Operaház tagja énekel, zongorakisérettel. 23.25: Tánclemezek. Közben 23.40: Hirek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 19.30: Mezőgazdasági félóra. 20.25: A gyermek kérdezősködik. Rádav Gyula előadása. 21: Hirek. 21.20: Szimfónikus hangverseny közvetitése. 22.35: Időjárásjelentés.

Palace Pensio

BUDAPEST,
VII., Károly király-ut 3|a
Telefon: 141-610, 141-620

Központi fekvés. 50 szoba. Minden kom.ort. (Hideg-meleg folyóviz, központi fütés, s b.) Francia és diétás konyha. — Szobák ellátás nélkül is. — Időszerü árak!

UJ KÖNYVEK

— **Gleichen—Russwurm: A barokk.** Az Európai Kultura Története c. sorozatban jelent meg Gleichen—Russwurm: A barokk c. kötete, amely valóban világhirünek mondható. Tartalmából kiemeljük: Társadalom és erkölcs, Németország és a barokk, Pompa és paróka, Anglia forrongó százada, Protestantizmus és szekták, Katolikusok és puritánok, A francia barokk, Spanyolország és Bécs, Berlin és a Kelet, Államforma és politika, A Német Birodalom és a császárság, Medici Katalin és Richelieu, XIV. Lajos, Cromwell százada, A spanyol királyság, A Liga, Államérdek és jezsuiták, Gusztáv Adolf és a harmincéves háboru, Élet és kultura, Hajózás, kereskedelem és találmányok, Épitészet és zene, Tánc és a barokk szinpad, A cicoma százada, A szalonok élete, Fenség és udvariasság, Irodalom, tudomány, világnézet. (A pompás sorozat megelőző kötetei: Croiset: A görög kultura, Homo: A római kultura, Galahad: Bizánc, Dawson: Európa születése, Huizinga: A középkor alkonya, Funck-Brentano: A renaissance). Gleichen—Russwurm: A barokk, valamint megelőző kötetek ára illusztrált kiadásban, vászonkötésben, kötetenként 198.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje az Athenaeum-ujdonságok teljes jegyzékét.

— **Charles Plisnier: Három házasság.** — Egy ujabb Balzac! — üdvözölte a világ sajtója Charles Plisnier-t, a belga ügyvédet, amikor a Goncourt-dij zsürije „Mariages" cimü regényét itélte méltónak a franciák hires irodalmi kitüntetésére. Charles Plisnier nagy müve a legőszintébb, legbátrabb könyv, melyet hosszu idő óta házasságról, férfi és nő problémáról irtak. „Három házasság" története lángol fel az izgalmas könyv lapjain. Ezek közül csak az egyik boldog. A két másik házaspár tragédiáját, a megalkuvó jegyességtől, a kegyelen és hazug nászéjszakán kezdve, a házasélet fotografikus hüségü ábrázolását folytatva mutatja meg a szerző a végső fejleményekig. Aki ezt a könyvet elolvassa, örökre megjegyzi Charles Plisnier nevét, akinek irása ui csucspontja korunk regényirodalmának. A „Három házasság" francia eredetije több mint 100.000 példányban kelt el, lefordították a nagy kulturnyelvekre és ma már az egész világ beszédtémája. Irodalmi körök épp ugy, mint a társadalmiak vitatkoznak a „Három házasság" problémáin. Ünnep az olvasmányok hétköznapjaiban. Charles Plisnier: „Három házasság" c. hatalmas müve Bárd-kiadás, szép kiállitásban 510 oldal, füzve 218.— lei és kötve 251.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje a Bárd-könyvek teljes jegyzékét.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számu, 1938 julius 18-án megjelent minisztori rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapittatott meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltünt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára **előre** fizetendő

Levelezés és házasság rovatokban való közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

ALKALMAZÁST KERES

Komoly gyermekgondozónő sokéves bizonyitványokkal állást keres gyermek mellé félnapra, vagy egészen, vidékre is megy. Cimeket a kiadóba kér. 2817

ALKALMAZÁST NYER

Komoly, intelligens kisasszony felvétetik Tóth kölcsönkönyvtárában. Str. Consistorului. Kezdőfizetés 500.— lei. 2821

Bejáróné elsejére felvétetik. Székely, Strada Eminescu 35., I. emelet.

Masamódleány, prima munkaerő, állandó munkára felvétetik. Schön Anna kalapszalon, Str. Goldiş 1.

LAKÁS

Törvényszéki villanegyedben háromszobás, összkomfortos, kertes magánház 2500 leiért augusztus 1-re kiadó. Bővebbet: Str. 1 Decemvrie No. 15. 2883

Kétszobás, összkomfortos, modern földszintes uccai lakás kiadó. Str. Cosbuc 34. 2801

Egyszoba, konyhás, féregmentes lakást keresek a belvárosban, vagy annak közelében. Cimeket a kiadóba kérek.

Kétszobás tiszta lakást keres nyugdijas házaspár a Piata Catedralei környékén augusztus 1-re. Cimeket „Csendes lakó" jeligére a kiadóba kér. 2478

VÉTEL • ELADÁS

Underwood irógép jó állapotban eladó Hammer Vilmos és Fia-cégnél, Piata Avram Iancu 5—6. 2725

ÜZLET

Kiadó

a Piata Avram Iancu-tér közelében, forgalmas helyen **hentes és füszerüzletnek alkalmas** szép, nagy **üzlethelyiség.** Cim a kiadóban.

ERIKA irógépszaküzlet és javitómühely Arad, Strada Alexandri 5.

Telefon: 13-93. Forditásokat, másolásokat és sokszorositásokat vállalunk.

INGATLAN

Pankotán eladó a központban öt szobás magánház. Értekezni Aradon, Str. V. Babeş 18. alatt. 2818

Belvárosban

rendőrség közelében, földszintes bérház, 1x3, 1x2 és 1x1 szoba, konyhás lakásokkal, alkalmi áron, 450.000 Leiért eladó. Megbizott

Kiss Lajos „URANUL"
INGATLANIRODÁJA.
Str. Horia 2., II. em. Tel.: 18—21.

Legujabb jelentéseink:

Szász Pál dr. felszólalása a szenátus ülésén

„Bizalommal várjuk, hogy a kormány a magyarság valamennyi kivánságát teljesitse"

Bucuresti. *Argetoianu* Constantin elnök, *Iamandi* Victor, *Dragomir* Silviu és *Sadoveanu* miniszterek jelenlétében nyitotta meg a szenátus csütörtöki ülését. Napirend előtt Georgescu-Tulcea és Samoil Alexandru szenátorok letették az eléirt esküt. Az elmult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után Toncef Crist, a romániai bulgár kisebbség nevében a királyi trónbeszédre adandó válasz szal kapcsolatban kijelentette, hogy az elmult időkkel szemben uj és egészséges légkör uralkodik az országban. Meggyőződését fejezte ki abban az irányban, hogy a jövő az ország részére örvendetes haladást ir elő, amelyben az ország összes kisebbségeivel történő együttmüködés teljes összhangban történik meg. Beszédét az uralkodó és a trón iránti hódolatával fejezte be, a bolgár kisebbség nevében bejelentette, hogy hozzájárul a feliratho z

Hedrich Hans a német kisebbség nevében a románsággal együtt történő teljes hozzájárulásáról biztositotta a szenátust az ország ujjáépitésére irányuló munkában.

— Büszkék vagyunk arra, hogy a nagy német néphez tartozunk — mondotta Hedrich Hans — de ugyanakkor a román állam polgárai is vagyunk és a két fogalom a legkevésbé sem összeférhetetlen. Állampolgári kötelességünket minden kor teljesiteni fogjuk, de nem veszitjük el német létünket sem. Dolgozunk az erős Románia érdekében, de teljes egyenlőséget kérünk a nemzeti élet gazdasági és müvelődési terén. Kivánságunk nem annyira a demokratikus eszméken és az egyenlőség elvén alapul, mint inkább azon a kétségbevonhatatlan tényen, hogy munkánkkal és fegyelmezettségünkkel hozzájárulunk az ország előrehaladásához. Ami a kormánynak a nemzeti kisebbségekkel szemben tanusitott álláspontját illeti, bizonyitékaink vannak arra vonatkozólag, hogy a kormány, Calinescu Armand miniszterelnökkel az élen ebben a kérdésben nem az elavult demagóg módszerek, hanem valódi államférfiui el képzelésektől vezetteti magát.

Jorga tanár:

— Emlékezzenek vissza arra, hogy az én kormányelnökségem alatt, amikor Önökkel szemben semmiféle kötelesség-vállalásom nem volt, mindent megadtunk, amit kértek.

Hedrich Hans:

— Valóban ezt el kell ismernem!

Szász Pál dr. az E. M. G. E. országos elnöke szólalt fel ezután és a romániai magyarság nevében hódolatát fejezi ki a Trón iránt és elismerő szavakkal emlékezett meg a trónbeszédnek a kisebbségekre vonatkozó részéről és a kisebbségek jogairól, az állam keretein belül. Hangsulyozta, hogy

az országban élő kisebbségek kivánságainak különös megértéssel történő vizsgálása is az ország rendje és az államesz me érdekében történt.

A multban megnemértések és nehézségek jórészt a törvényeknek és szabályrendeleteknek hibás értelmezéséből vagy végrenemhajtásáról származtak.

— A magas helyről fakadó szavak — folytatta beszédét Szász Pál dr. — amelyek kijelölték azt az utat, amelyen kivánságaink megoldása kell haladjon,

kezességet nyujtanak a jövőre nézve és biztatásul szolgálnak a kisebbségeknek a többségi néppel történő őszinte együttmüködésére. A romániai magyarság munkaerejét és hozzáértését az uj alkotmány szellemében az ország rendelkezésére bocsátja.

Bizalommal várjuk, hogy a kormány a magyarság valamennyi kivánságát teljesitse. Magyar népünk és minden velünk együttlakó polgár érdekeit szolgáljuk, ami ugyanakkor az ország javát és felvirágzását is célozza. Ezeknek leszögezésével a trónbeszédre adandó válaszfeliratot megszavazzuk.

Hossu Iuliu dr. kolozsvári görög kath. püspök felszólalásában kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elhunyt Maria anyakirálynéról. Az egész Ház csendben, felállva hallgatta végig a püspök szavait.

Popa P. a kereskedő osztály nevében kijelentette, hogy az ország ezen jelentős rétege teljes bizalommal tekint az ország uj rendjére.

Molotov elutasitotta az angol kompromisszumos ajánlatot

Moszkvából jelentik: Molotov külügyi népbiztos csütörtökön délután magához kérette a moszkvai angol és francia nagyköveteket, valamint Strang diplomáciai megbizottat. Molotov átnyujtotta a Szovjetunió hivatalos válaszát a legujabb angol—francia javaslatokra.

A legutóbbi szovjet hivatalos jelentésből nemzetközi körökben arra következtetnek, hogy a szovjetkormány válasza a legutóbbi angol—francia javaslatokra elutasító.

Más moszkvai hirforrás szerint a szovjetközvélemény ben az az álláspont alakult ki, hogy

az angol—szovjet tárgyalások elérkeztek a válaszuthoz.

Maniu Argetoianuhoz levelet intézett,

amelyet a szenátus elnöke visszaküldött — I. C. Bratianu is aláirta a levélhez csatolt iratot

Bucuresti. Argetoianu Constantin, a szenátus elnöke levelet kapott Maniu Iuliutól. A levélhez iratot mellékelt a volt kormányelnök, melyet rajta kivül I. C. Bratianu is aláirt. A szenátus elnöke a levelet a mellékelt irattal együtt a következő sorok kiséretében küldte vissza Maniunak:

— Szenátor ur! Van szerencsém mellékelten visszaküldeni a folyó hó 20-án kelt nagybecsü sorait és az azzal egyidejüleg hozzám eljuttatott iratot is. Az iratban foglalt bizonyitékok az ország törvényei elleni lázitást jelentik és mint ilyenek az állam törvényhozó testületének irattárában csak mint egy büncselekmény bizonyitéka őrizhetők meg. Sietek Önnek ezeket az okmányokat visszaküldeni, azzal, hogy a szankciók megállapitása nem a szenátus, hanem az állambiztonsági hivatal hatáskörébe tartozik. Ugyanakkor felhivom figyelmét, hogy a szenátusi házszabály, egyetlen szakaszában sem irja elő, hogy a Ház hiányzó tagja megbizhatja az elnököt közlések felolvasására. Szives tudomására hozom még, hogyha jelen lett volna az ülésen, nem egyezett volna bele egy olyan irásos dokumentum felolvasásába, mely sem a házszabályok szellemével, sem betüszerinti magyarázásával nem fér össze. Kérem fogadja szenátor ur nagyrabecsülésem kifejezését. ARGETOIANU Constantin elnök.

Leszállitották a cseh és morva protektorátus területére történő élőállat bevitel vámját

A prágai pénzügyminisztérium rendeletet bocsájtott ki, amelynek értelmében junius 10-iki hatállyal leszállitották a cseh és morva protektorátus területére beviteire kerülő szarvasmarha és hus beviteli vámját. A vám-leszállitás mindkét esetben jelentős és azt junius 10-iki visszamenőleges hatállyal alkalmazzák.

Angol-francia vezérkari tárgyalások Londonban

London. Az angol fővárosban most folyó katonai megbeszélésekről a következőket jelentik. Az érdekelt vezérkarok megbizottai most beszélik meg Anglia és Franciaország katonai együttmüködését szárazföldön, levegőben és a tengeren. A három fegyvernemnek megfelelően három albizottság alakult meg, amely részletesen megbeszéli az egyes fegyvernemek taktikai alapelveit. Miután a három albizottság már befejezte müködését csak azután kerülhet sor arra, hogy az albizottságok határozatait összeegyeztessék.

Egyiptom akarja átvenni a palesztinai mandátumot

Londonból jelentik: A Daily Herald hosszas cikkben foglalkozik az egyiptomi miniszterelnök törökországi látogatásával. A lap megállapitása szerint az államférfiak között szenzációs ötlet merült fel az ázsiai helyzet megoldására. Azt tervezik, hogy Törökország átvenné Sziria felügyeletét Franciaországtól, a palesztinai mandátumot pedig Egyiptom venné át Angliától.

Paderevsky ezer zlotyt ajánlott fel a lengyel nemzetvédelmi alapra

Varsóból jelentik: Paderevsky volt lengyel köztársasági elnök, a világhirü zongoramüvész, aki a közelmultban sulyos betegen tért vissza Amerikából, a lengyel néphez felhivást intézett, amelyben kéri, hogy mindenki jövedelméhez mérten járuljon hozzá a nemzetvédelmi alaphoz. Paderevsky a felhivással kapcsolatban tudomásul adja, hogy 1000 zloty-t ajánlott fel vagyonából és megfogadta, hogy minden hónapban 250 zloty-t ad ugyancsak e célra.

Volt szovjettábornok cikke Kun Béla megkinoztatásáról

Newyorkból jelentik: A Saturday Evening Post Krivitzky volt szovjettábornok cikkét közli. A volt tábornok megszökött a szovjethadseregből és leirja hogy a GPU a szovjetunió egész területén ujfajta vallatási módszerhez folyamodott. Leirja ezután, hogyan kinozták meg Kun Bélát, aki 1937. nyarán Sztalin egyenes utasitására letartóztatásba került, mert az volt a gyanu, hogy összeköttetést tartott fenn a német Gestapoval. Kun Bélát számtalanszor hallgatták ki és egy-egy kihallgatása tiz, husz órát tartott egyfolytában. Minden egyes kihallgatás után jobban és jobban legyöngült, de nem tett beismerő vallomást. Amikor kivégezték már olyan volt, hogy nem lehetett rá ismerni, de Kun Béla volt az egyetlen aki beismerő vallomás nélkül ment a halálba.

Babból és tökmagból hus-pótanyagot gyárt egy magyar tisztviselő

Budapestről jelentik: Nagy János magántisztviselő növényi anyagból hus-pótszert állitott össze. A hus-pótanyag száraz babból és tökmagból készült és semmiben sem különbözik az ize a valódi hus ízétől. Szakemberek kimutatása szerint a hus-pótszer tápértéke ugyanolyan, mint a libahusé. Nagy János találmánya iránt egyik külföldi állam mely nagy élelmiszerhiányban szenved már nagyban érdeklődött. Egy magyar vállalat is nagy érdeklődést mutat a hus-pótanyag-találmány iránt és meg is kezdték a tárgyalásokat a feltalálóval.

Cáfolják a német-olasz-spanyol katonai szövetség hirét

Berlin. Az egyik angol hirszolgálati iroda jelentése szerint a spanyol kormány hivatalosan visszautasitotta a tengelyállamoknak azon ajánlatát, hogy Németországgal és Olaszországgal katonai szövetséget kössön. Illetékes helyen semmit sem tudnak arról, hogy akár Németország, akár Olaszország ilyen ajánlatot tett volna Spanyolországnak.

Páris. Petain tábornok, aki tudvalévőleg Franciaország nagykövete tisztségét tölti be Spanyolországban, nyilatkozott a francia—spanyol együttmüködés lehetőségéről. Petain tábornok kijelentette, hogy a Berand-egyezmény pontjait minél előbb a gyakorlati uton meg kell valósitani. Négy hónap mult el az egyezmény megkötése óta és a Franciaországban lévő spanyol aranykészlet ügye még nincs elintézve, tehát elsősorban ezt a kérdést kell elintézni. Franciaországnak minden vállalt kötelezettségét pontosan be kell tartania és ezzel adódik meg annak a lehetősége, hogy a két nép barátságos légkörben éljen egymás mellett.

Nyomatott Aradon az ARADI NYOMDAVÁLLALAT rotációs-gépén.